ĢENERĀLADVOKĀTES VERICAS TRSTENJAKAS [*VERICA TRSTENJAK*] SECINĀJUMI,
sniegti 2010. gada 16. decembrī[1]

Satura rādītājs

I — Atbilstošās tiesību normas I - 4737

II — Fakti un administratīvā procedūra ..... I - 4739

A — Atbrīvojuma no sociālā nodrošinājuma maksājumiem tiesiskais regulējums .. I - 4739

B — Procedūra Komisijā ..... I - 4740

C — Apstrīdētais lēmums ..... I - 4741

III — Tiesvedība Pirmās instances tiesā un pārsūdzētais spriedums ..... I - 4742

A — Tiesvedība Pirmās instances tiesā ..... I - 4743

B — Pārsūdzētais spriedums ..... I - 4743

IV — Tiesvedībā Tiesā ..... I - 4744

V — Par Komisijas pretapelāciju ..... I - 4746

A — Par *lis pendens* ..... I - 4746

1) Pārsūdzētā sprieduma pamatojums ..... I - 4746

2) Galvenie lietas dalībnieku argumenti ..... I - 4747

3) Juridiskais vērtējums ..... I - 4748

a) Par nepieciešamību izvērtēt *Comitato* prasības pieņemamību ..... I - 4748

b) Par *lis pendens* neesamību, atsaucot agrāku prasību ..... I - 4749

2 — Oriģinālvaloda — vācu, tiesvedības valoda — itāļu.

c) Par prasības pamatu identiskumu ..... I - 4750

d) Secinājums ..... I - 4751

B — Par individuālo ietekmi uz prasītājiem ..... I - 4752

1) Pārsūdzētā sprieduma pamatojums ..... I - 4752

2) Galvenie lietas dalībnieku argumenti ..... I - 4752

3) Juridiskais vērtējums ..... I - 4754

a) Par Tiesas judikatūru ..... I - 4754

b) Par Komisijas iebildumiem ..... I - 4755

i) Par piesaisti atbalsta atmaksas pienākumam ..... I - 4755

ii) Par pietiekamu identifikāciju ..... I - 4757

iii) Par intereses celt prasību izbeigšanos ..... I - 4757

iv) Par nevēlamām sekām ..... I - 4758

v) Par secinājumu pretrunīgumu ..... I - 4759

c) Secinājums ..... I - 4760

C — Par *Comitato* tiesībām celt prasību ..... I - 4760

1) Pārsūdzētā sprieduma pamatojums ..... I - 4760

2) Galvenie lietas dalībnieku argumenti ..... I - 4761

3) Juridiskais vērtējums ..... I - 4761

D — Par interesi celt prasību ..... I - 4763

E — Secinājums ..... I - 4763

VI — Par *Italgas, Hotel Cipriani* un *Comitato* apelācijas sūdzībām ..... I - 4763

A — Par atbrīvojuma no sociālā nodrošinājuma maksājumiem kompensējošo raksturu ..... I - 4764

1) Pārsūdzētā sprieduma pamatojums ..... I - 4764

2) Galvenie lietas dalībnieku argumenti ..... I - 4765

3) Juridiskais vērtējums ..... I - 4766

a) Par priekšrocības jēdziena interpretāciju ..... I - 4766

b) Par kļūdu pamatojumā ..... I - 4767

c) Par privāta uzņēmēja kritēriju ..... I - 4768

d) Secinājums ..... I - 4768

B — Par konkurences izkropļošanas un tirdzniecības starp dalībvalstīm iespaidošanas nosacījuma pārbaudi ..... I - 4769

1) Pārsūdzētā sprieduma pamatojums ..... I - 4769

2) Galvenie lietas dalībnieku argumenti ..... I - 4771

3) Juridiskais vērtējums ..... I - 4774

a) Par atbrīvojuma no sociālā nodrošinājuma maksājumiem shēmas vērtējumu ..... I - 4775

i) Par pārbaudes kritēriju un pierādīšanas pienākumu ..... I - 4775

— Par pārbaudes kritēriju ..... I - 4755

— Par pierādīšanas pienākumu ..... I - 4776

— Starpsecinājums ..... I - 4777

ii) Par pārbaudes kritērija piemērošanu ..... I - 4777

— Par pierādījumiem par konkurences izkropļošu un tirdzniecības starp dalībvalstīm iespaidošanu ..... I - 4777

— Par nepieciešamību analizēt visus individuālos gadījumus I - 4778

— Par nepieciešamību analizēt *Italgas* un *Hotel Cipriani* individuālo situāciju ..... I - 4779

— Par nepieciešamību analizēt konkrētas ekonomikas nozares ..... I - 4779

— Par nediskriminācijas principu ..... I - 4780

— Par pierādījumu sagrozīšanu ..... I - 4780

iii) Starpsecinājums ..... I - 4781

b) Par atgūšanas rīkojumu ..... I - 4781

i) Par kļūdām tiesību piemērošanā Pirmās instances tiesas pamatojumā ..... I - 4781

— Par Pirmās instances tiesas pamatojumu ..... I - 4781

— Par šī viedokļa juridisko kļūdainību ..... I - 4782

— Starpsecinājums ..... I - 4783

ii) Pamatojuma maiņa ..... I - 4783

— Par aicinājuma atgūt atbalstu būtību ..... I - 4784

— Par šādas pieejas saderību ar EKL 87. pantu un atbalsta kontroles sistēmu ..... I - 4784

iii) Starpsecinājums ..... I - 4787

c) Secinājums ..... I - 4787

C — Par vispārējas tautsaimnieciskas nozīmes pakalpojumiem ..... I - 4788

1) Pārsūdzētā sprieduma pamatojums ..... I - 4788

2) Galvenie lietas dalībnieku argumenti ..... I - 4788

3) Juridiskais vērtējums ..... I - 4788

D — Par EKL 87. panta 3. punkta c) apakšpunkta piemērošanu ..... I - 4789

1) Pārsūdzētā sprieduma pamatojums ..... I - 4789

2) Galvenie lietas dalībnieku argumenti ..... I - 4790

3) Juridiskais vērtējums ..... I - 4790

E — Par EKL 87. panta 3. punkta d) apakšpunkta piemērošanu ..... I - 4791

1) Pārsūdzētā sprieduma pamatojums ..... I - 4791

2) Galvenie lietas dalībnieku argumenti ..... I - 4792

3) Juridiskais vērtējums ..... I - 4792

F — Par Regulas Nr. 659/1999 15. panta piemērošanu ..... I - 4794

1) Pārsūdzētā sprieduma pamatojums ..... I - 4794

2) Galvenie lietas dalībnieku argumenti ..... I - 4795

3) Juridiskais vērtējums ..... I - 4796

G — Par Regulas Nr. 659/1999 14. panta piemērošanu ..... I - 4797

1) Pārsūdzētā sprieduma pamatojums ..... I - 4797

2) Galvenie lietas dalībnieku argumenti ..... I - 4797

3) Juridiskais vērtējums ..... I - 4798

VII — Kopsavilkums ..... I - 4798

VIII — Secinājumi ..... I - 4799

1. Šīs apelācijas sūdzības attiecas uz Pirmās instances tiesas [tagad — Vispārējā tiesa] 2008. gada 28. novembra spriedumu apvienotajās lietās T-254/00, T-270/00 un T-277/00 *Hotel Cipriani* u.c./Komisija [2] (turpmāk tekstā — "pārsūdzētais spriedums"). Minētajā spriedumā Pirmās instances tiesa šīs prasības, kas ar attiecīgajiem lietas numuriem tika celtas par Komisijas 1999. gada 25. novembra Lēmumu 2000/394/EK par atbalsta pasākumiem Venēcijas un Kiodžas [*Chioggia*] uzņēmumiem, ko paredz Likums Nr. 30/1997 un Nr. 206/1995, ar ko nosaka atbrīvojumu no sociālā nodrošinājuma maksājumiem [3] (turpmāk tekstā — "apstrīdētais lēmums"), gan atzina par pieņemamām, tomēr noraidīja tās kā nepamatotas.

2. Visi apelācijas tiesvedības dalībnieki vēlas, lai pārsūdzētais spriedums tiktu atcelts. Komisija uzskata, ka Pirmās instances tiesai prasības lietās T-254/00, T-270/00 un T-277/00 bija jānoraida jau kā nepieņemamas. Pārējie lietas dalībnieki uzskata, ka Pirmās instances tiesai bija jāapmierina šīs prasības un jāatceļ apstrīdētais lēmums.

2 — Krājums, II-3269. lpp.
3 — OV L 150, 50. lpp.

I — Atbilstošās tiesību normas [4]

3. EKL 87. panta 1. un 3. punktā ir noteikts:

"1. Ja vien šis Līgums neparedz ko citu, ar kopējo tirgu nav saderīgs nekāds atbalsts, ko piešķir dalībvalstis vai ko jebkādā citā veidā piešķir no valsts līdzekļiem un kas rada vai draud radīt konkurences izkropļojumus, dodot priekšroku konkrētiem uzņēmumiem vai konkrētu preču ražošanai, ciktāl tāds atbalsts iespaido tirdzniecību starp dalībvalstīm.

[..]

3. Turpmāk norādīto var uzskatīt par saderīgu ar kopējo tirgu:

[..]

c) atbalstu, kas veicina konkrētu saimniecisko darbību vai konkrētu tautsaimniecības jomu attīstību, ja šādam atbalstam nav tāds nelabvēlīgs iespaids uz tirdzniecības apstākļiem, kas ir pretrunā kopīgām interesēm;

4 — Izmantojot LES un LESD lietotos apzīmējumus, kā kopējais jēdziens, kas raksturo gan Kopienu, gan Savienības tiesības, tiek izmantots jēdziens "Savienības tiesības". Ja tiek minētas atsevišķas primāro tiesību normas, tad citētas tiek *ratione temporis* piemērojamās normas.

d) atbalstu, kas veicina kultūru un kultūras mantojuma saglabāšanu, ja tāds atbalsts neiespaido tirdzniecības apstākļus un konkurenci Kopienā tiktāl, ka tas ir pretrunā kopīgām interesēm;

[..]."

4. EKL 88. panta 2. punktā ir noteikts:

"Ja Komisija, likusi ieinteresētajām pusēm iesniegt piezīmes, konstatē, ka atbalsts, ko piešķīrusi kāda valsts vai kas piešķirts no šīs valsts līdzekļiem, ievērojot šā Līguma 87. pantu, nav saderīgs ar kopējo tirgu, vai arī konstatē, ka šādu atbalstu izlieto nepareizi, tā pieņem lēmumu par to, ka attiecīgajai valstij Komisijas noteiktā termiņā tāds atbalsts jāizbeidz vai jāmaina.

Ja attiecīgā valsts noteiktajā termiņā neizpilda šo lēmumu, Komisija vai kāda cita ieinteresēta dalībvalsts, atkāpjoties no 226. un 227. panta, var tieši griezties Tiesā."

5. Padomes 1999. gada 22. marta Regulas (EK) Nr. 659/1999, ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus EK līguma 93. panta piemērošanai,[5] 13., 14. un 15. pantā ir noteikts:

"*13. pants*

Komisijas lēmumi

1. Iespējami nelikumīga atbalsta izskatīšana beidzas ar lēmumu saskaņā ar 4. panta 2., 3. vai 4. punktu. Ja tiek pieņemts lēmums sākt formālu izmeklēšanas procedūru, iepriekšējo procedūru izbeidz ar lēmumu saskaņā ar 7. pantu. Ja dalībvalsts nepilda rīkojumu sniegt informāciju, minēto lēmumu pieņem, pamatojoties uz pieejamo informāciju.

[..]

14. pants

Atbalsta atgūšana

1. Kad nelikumīga atbalsta gadījumos tiek pieņemti negatīvi lēmumi, Komisija izlemj, ka attiecīgā dalībvalsts veic visus vajadzīgos pasākumus, lai atgūtu atbalstu no saņēmēja (turpmāk tekstā — "atgūšanas lēmums").

5 — OV L 83, 1. lpp.

Komisija neprasa atbalsta atgūšanu, ja tas būtu pretrunā ar kādu Kopienas tiesību vispārēju principu.

[..]

3. Neskarot nevienu Eiropas Kopienu Tiesas nolēmumu saskaņā ar Līguma 185. pantu, atgūšanu īsteno tūlīt un saskaņā ar attiecīgās dalībvalsts likumos paredzētajām procedūrām, ja vien tās nodrošina tūlītēju un efektīvu Komisijas lēmuma izpildi. Šajā nolūkā un gadījumā, ja ir sākts izskatīšanas process valsts tiesā, attiecīgās dalībvalstis, neskarot Kopienas tiesību aktus, veic visus vajadzīgos pasākumus, kas iespējami to attiecīgajās tiesību sistēmās, tostarp pagaidu pasākumus.

15. pants

Noilguma periods

1. Uz Komisijas tiesībām atgūt atbalstu attiecas desmit gadu noilguma periods.

2. Noilguma periods sākas dienā, kad nelikumīgais atbalsts piešķirts saņēmējam vai nu kā individuāls atbalsts, vai arī kā atbalsts saskaņā ar atbalsta shēmu. Visas darbības attiecībā uz nelikumīgu atbalstu, kuras veic Komisija vai dalībvalsts pēc Komisijas lūguma, pārtrauc noilguma periodu. Pēc katra pārtraukuma noilgums sākas no jauna. Noilguma periodu pārtrauc uz laiku, kamēr Komisijas lēmumu izskata Eiropas Kopienu Tiesas procesā.

3. Jebkāds atbalsts, attiecībā uz kuru ir beidzies noilguma periods, uzskatāms par pastāvošu atbalstu."

II — Fakti un administratīvā procedūra

A — *Atbrīvojuma no sociālā nodrošinājuma maksājumiem tiesiskais regulējums*

6. Itālijas ministrijas 1994. gada 5. augusta dekrēts nosaka kritērijus atbrīvojuma no sociālā nodrošinājuma maksājumiem, kas paredzēti 59. pantā Itālijas Republikas prezidenta 1978. gada 6. marta Dekrētā, ar kuru izveido īpašu sociālā nodrošinājuma maksājumu, kas darba devējam jāmaksā *Istituto Nazionale de la Previdenza Sociale* [Valsts sociālā nodrošinājuma iestādei] (turpmāk tekstā — "*INPS*"), shēmu piešķiršanai Mecodžorno [*Mezzogiorno*] par laikposmu no 1994. līdz 1996. gadam.

Ministrijas dekrēta 1. pants paredz vispārēju atbrīvojumu darba devējiem no sociālā nodrošinājuma maksājumiem. Attiecībā uz šī paša dekrēta 2. pantu tas paredz atbrīvojumu no sociālā nodrošinājuma maksājumiem uzņēmumos izveidotajām jaunajām darba vietām uz vienu gadu, skaitot no dienas, kad ir pieņemts darbā bezdarbnieks.

7. Pēc ministrijas dekrēta paziņošanas Komisija ar 1995. gada 1. marta Lēmumu 95/455/EK par noteikumiem par atbrīvojumu no sociālā nodrošinājuma maksājumiem, ko veikuši uzņēmumi Mecodžorno, un par atsevišķu šo maksājumu iemaksu Valsts kasē [6] atzina attiecīgo atbrīvojumu un atlaides no sociālā nodrošinājuma maksājumiem par saderīgu ar kopējo tirgu, ja tiek ievēroti virkne nosacījumu.

8. Ar Itālijas Likumu Nr. 206/1995 ministrijas dekrētā paredzētā atbalsta shēma tika attiecināta uz uzņēmumiem, kas reģistrēti Venēcijas un Kiodžas salu teritorijā. Itālijas Likums Nr. 30/1997 pagarināja šīs shēmas darbības laiku līdz 1997. gadam.

9. Venēcijas un Kiodžas teritorijā esošajiem uzņēmumiem piešķirtā atlaide no sociālā nodrošinājuma maksājumiem, piemērojot ministrijas dekrēta 1. pantu, vidēji gadā bija EUR 37,7 miljoni [7], sadalīti uz 1 645 uzņēmumiem, bet atbrīvojums no sociālā nodrošinājuma maksājumiem, piemērojot dekrēta 2. pantu, — EUR 292 831 [8] gadā, sadalot uz 165 uzņēmumiem.

B — *Procedūra Komisijā*

10. Pēc tam, kad Itālijas iestādes ar 1997. gada 10. jūnija vēstuli nosūtīja Komisijai Likumu Nr. 30/1997, kā to paredz Lēmums 95/455 [9], Komisija ar 1997. gada 1. jūlija vēstuli, kam sekoja 1997. gada 28. augusta atgādinājums, lūdza papildu informāciju par atlaides no sociālā nodrošinājuma maksājumiem un atbrīvojuma no sociālā nodrošinājuma maksājumiem piemērošanas jomas paplašinājumu par labu Venēcijā un Kiodžā reģistrētiem uzņēmumiem (turpmāk tekstā — "atbrīvojums no sociālā nodrošinājuma maksājumiem").

11. 1997. gada 1. decembrī Itālijas iestādes apturēja aplūkoto atbrīvojuma no sociālā nodrošinājuma maksājumiem shēmu.

12. Nesaņēmusi atbildi, Komisija ar 1997. gada 17. decembra vēstuli nosūtīja Itālijas Republikai savu lēmumu par EKL 88. panta 2. punkta pirmajā apakšpunktā paredzētās formālas izmeklēšanas procedūras uzsākšanu par šo atbrīvojumu no sociālā nodrošinājuma maksājumiem. Lēmums par procedūras

6 — OV L 265, 23. lpp.
7 — 73 miljardi Itālijas liru.
8 — 567 miljoni Itālijas liru.
9 — Skat. iepriekš šo secinājumu 7. punktu.

uzsākšanu tika publicēts 1998. gada 18. februāra *Eiropas Kopienu Oficiālajā Vēstnesī*.

13. Ar 1998. gada 17. marta vēstuli *Comitato "Venezia vuole vivere"* (turpmāk tekstā — "*Comitato*") iesniedza savus apsvērumus un nosūtīja ziņojumu, ko papildināja *Consorzio per la ricerca e la formazione* [Pētniecības un mācību konsorcijs] (turpmāk tekstā — "*COSES*") pētījums, kas datēts ar 1998. gada martu un attiecās uz grūtībām, ar kurām saskaras uzņēmumi, kas darbojas lagūnas teritorijā, salīdzinājumā ar uzņēmumiem, kas darbojas uz cietzemes.

14. 1998. gada 18. maijā Venēcijas pašvaldība arī iesniedza savus apsvērumus, ko papildināja *COSES* veikts pētījums par šo pašu tēmu, kas datēts ar 1998. gada februāri. Savos apsvērumos tā uzsvēra, ka atbalsta saņēmēju vidū ir arī pašvaldības uzņēmumi, kas sniedz vispārējas tautsaimnieciskas nozīmes pakalpojumus, un tiem ir piemērojams EKL 86. panta 2. punkts. Visi šie apsvērumi tika nosūtīti Itālijas Republikai.

15. Itālijas iestādes iesniedza savus apsvērumus ar 1999. gada 23. janvāra vēstuli. Šajā vēstulē tās norādīja, ka būvniecības, komerciālajā un viesnīcu nozarē, kā arī vispārējas tautsaimnieciskas nozīmes pakalpojumu nozarē darbojošies uzņēmumi nav spējīgi piedalīties tirdzniecībā. Ar 1999. gada 10. jūnija vēstuli tās informēja Komisiju, ka tās pilnībā atbalsta Venēcijas pašvaldības iesniegtos apsvērumus.

16. Ar 1999. gada 23. jūnija lēmumu Komisija pieprasīja Itālijas Republikai tai nosūtīt visus dokumentus un informāciju, kas vajadzīga, lai precizētu pašvaldības uzņēmumu lomu un novērtētu aplūkoto atbrīvojuma no sociālā nodrošinājuma maksājumiem pasākumu saderīgumu ar kopējo tirgu. Itālijas iestādes atbildēja ar 1999. gada 27. jūlija vēstuli.

17. 1999. gada 12. oktobrī Briselē notika šo iestāžu un Komisijas pārstāvju tikšanās.

C — *Apstrīdētais lēmums*

18. Saskaņā ar apstrīdētā lēmuma 1. panta pirmo daļu, neskarot tā 3. un 4. pantu, valsts atbalsts, ko Itālija kā atbrīvojumu no sociālā nodrošinājuma maksājumiem atbilstoši Likumiem Nr. 30/1997 un Nr. 206/1995, kas atsaucas uz ministrijas 1994. gada 5. augusta dekrēta 2. pantu, piešķīra uzņēmumiem, kas dibināti Venēcijā un Kiodžā, ir

saderīgs ar kopējo tirgu, ja tas piešķirts šādiem uzņēmumiem:

a) maziem vai vidējiem uzņēmumiem (MVU) Kopienas Pamatnostādņu par valsts atbalstu maziem un vidējiem uzņēmumiem izpratnē;

b) uzņēmumiem, kas neatbilst šai definīcijai, bet atrodas zonās, kam ir tiesības uz EKL 87. panta 3. punkta c) apakšpunktā paredzēto atkāpi;

c) visiem pārējiem uzņēmumiem, kas nodarbina darbiniekus, kam ir īpašas grūtības piekļūt vai atkārtoti piekļūt darba tirgum, kā norādīts Kopienas Pamatnostādnēs par atbalstu nodarbinātībai.

19. Apstrīdētā lēmuma 1. panta otrajā daļā Komisija secināja, ka atbalsts tomēr nav saderīgs ar kopējo tirgu, ja to piešķir uzņēmumiem, kas nav MVU un kas atrodas ārpus zonām, kam ir tiesības uz EKL 87. panta 3. punkta c) apakšpunktā paredzēto atkāpi.

20. Saskaņā ar apstrīdētā lēmuma 2. pantu, neskarot tā 3. un 4. pantu, atbalsts, ko Itālija kā atlaidi no sociālā nodrošinājuma maksājumiem piešķīra, pamatojoties ministrijas 1994. gada 5. augusta dekrēta 1. pantu, nav saderīgs ar kopējo tirgu.

21. Saskaņā ar apstrīdētā lēmuma 3. pantu atbalsts, ko Itālija piešķīrusi uzņēmumiem *ASPIV* un *Consorzio Venezia Nuova*, ir saderīgs ar kopējo tirgu saskaņā ar attiecīgi EKL 86. panta 2. punktā un 87. panta 3. punkta d) apakšpunktā paredzēto atkāpi.

22. Apstrīdētā lēmuma 4. pants noteic, ka pasākumi, kurus Itālija ieviesusi par labu uzņēmumiem *ACTV*, *Panfido SpA* un *AMAV*, nav valsts atbalsts EKL 87. panta izpratnē.

23. Atbilstoši apstrīdētā lēmuma 5. panta pirmajai daļai Itālijai jāveic visi nepieciešamie pasākumi, lai no saņēmējiem atgūtu ar kopējo tirgu nesaderīgo atbalstu, kas minēts šī lēmuma 1. panta otrajā daļā un 2. pantā, kas tiem piešķirts nelikumīgi. Apstrīdētā lēmuma 5. panta otrās daļas pirmajā teikumā ir noteikts, ka atbalsts jāatmaksā atbilstoši valsts tiesībās paredzētajai procedūrai.

III — Tiesvedība Pirmās instances tiesā un pārsūdzētais spriedums

A — *Tiesvedība Pirmās instances tiesā*

24. Par apstrīdēto lēmumu Pirmās instances tiesā papildus prasībām, kas ir apelācijas sūdzības pamatā, noteiktajā termiņā tika celtas vēl 56 prasības.

25. Procesa organizatorisko pasākumu ietvaros Pirmās instances tiesa centās noskaidrot, vai, balstoties uz apstrīdētā lēmuma 5. pantu, Itālijas iestādes uzskatīja par savu pienākumu atgūt piešķirto atbrīvojumu no sociālā nodrošinājuma maksājumiem no katra individuālā prasītāja. Tādā apjomā, kādā Itālijas iestādes to noliedza, Pirmās instances tiesa ar 2005. gada 10. marta rīkojumiem atzina prasības par nepieņemamām sakarā ar intereses celt prasību neesamību [10]. Tas attiecās arī uz *Comitato* līdzprasītājas *Verde Sport* prasību lietā T-274/00. Galu galā *Comitato* atsauca savu prasību lietā T-274/00 [11].

26. Turpmākā gaitā Pirmās instances tiesa ar prasītāju un pārējo lietas dalībnieku piekrišanu par parauglietām noteica lietas T-221/00, T-254/00, T-270/00 un T-277/00 [12]. Tā kā pārējās lietas nebija noraidītas kā nepieņemamas, Pirmās instances tiesa atlika to izskatīšanu.

B — *Pārsūdzētais spriedums*

27. Pārsūdzētajā spriedumā Pirmās instances tiesa ir atzinusi, ka prasības lietās T-254/00, T-270/00 un T-277/00 ir bijušas pieņemamas. Šajā sakarā tā it īpaši ir noraidījusi Komisijas izvirzītos iebildumus par pieņemamību, kurus tā bija balstījusi uz *Comitato* prasību agrāko *lis pendens*, kā arī uz apstākli, ka prasītājiem nav tiesību celt prasību. Tomēr Pirmās instances tiesa noraidīja prasības kā nepamatotas. Šajā sakarā tā it īpaši noliedza, ka Komisija būtu pārkāpusi EKL 87. panta 1. punktu, EKL 86. panta 2. punktu, EKL 87. panta 3. punkta b), c), d) un e) apakšpunktu, Regulas Nr. 659/1999 14. un 15. pantu, kā arī vienlīdzīgas attieksmes principu un pienākumu norādīt pamatojumu.

10 — Skat. Pirmās instances tiesas 2005. gada 10. marta rīkojumus apvienotajās lietās T-228/00, T-229/00, T-242/00, T-43/00, no T-245/00 līdz T-248/00, T-250/00, T-252/00, no T-256/00 līdz T-259/00, T-265/00, T-267/00, T-268/00, T-271/00, no T-274/00 līdz T-276/00, T-281/00, T-287/00 un T-296/00 *Gruppo ormeggiatori del porto di Venezia* u.c./Komisija (Krājums, II-787. lpp.) un lietās T-266/00 *Confartigianato Venezia* u.c./Komisija, T-269/00 *Baglioni Hotels* un *Sagar*/Komisija, T-273/00 *Uninduștria* u.c./Komisija un T-288/00 *Principessa*/Komisija. Šajos rīkojumos daļa prasību tika noraidītas kā nepieņemamas arī *lis pendens* dēļ.

11 — Pirmās instances tiesas 2005. gada 12. septembra rīkojums lietā T-274/00 *Comitato "Venezia vuole vivere"*.

12 — Prasība lietā T-221/00 tika atsaukta, Pirmās instances tiesas 2008. gada 14. oktobra rīkojums lietā T-221/00 *Casino municipale di Venezia*/Komisija.

IV — Tiesvedībā Tiesā

28. Ar 2009. gada 11. februāra procesuālo rakstu, kas Tiesas kancelejā reģistrēts 2009. gada 18. februārī, *Comitato* ir iesniegusi apelācijas sūdzību par pārsūdzēto spriedumu. *Comitato* prasījumi:

— apmierināt apelācijas sūdzību;

— tā rezultātā atcelt pārsūdzēto spriedumu un apstrīdēto lēmumu; pakārtoti, atcelt apstrīdētā lēmuma 5. pantu daļā, kurā ir noteikts pienākums atgūt atbrīvojuma no sociālā nodrošinājuma maksājumiem vērtību un ir paredzēts noteiktajai summai pieskaitīt procentus, rēķinot no brīža, kad attiecīgās summas tika piešķirtas atbalsta saņēmējiem, līdz brīdim, kad tās faktiski ir atgūtas;

— piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus pirmajā un otrajā instancē.

29. Šai apelācijas sūdzībai tika piešķirts lietas numurs C-71/09 P.

30. Ar 2009. gada 10. februāra procesuālo rakstu, kas Tiesas kancelejā reģistrēts 2009. gada 18. februārī, *Hotel Cipriani Srl* (turpmāk tekstā — "*Hotel Cipriani*") ir iesniegusi apelācijas sūdzību par pārsūdzēto spriedumu. *Hotel Cipriani* prasījumi:

— atcelt pārsūdzēto spriedumu;

— apmierināt Pirmās instances tiesā iesniegtās prasības, it īpaši:

— atcelt apstrīdēto lēmumu;

— pakārtoti, atcelt apstrīdētā lēmuma 5. pantu tiktāl, ciktāl šajā noteikumā paredzētās atgūšanas rīkojums skar arī valsts atbalstu, uz ko attiecas *de minimis* princips, un/vai atcelt 5. pantu daļā, kurā ir paredzēts maksāt tādu procentu likmi, kas ir augstāka par to likmi, kuru uzņēmums maksā par savām parādsaistībām.

31. Šai apelācijas sūdzībai tika piešķirts lietas numurs C-73/09 P.

32. Ar 2009. gada 16. februāra procesuālo rakstu, kas Tiesas kancelejā reģistrēts 2009. gada 24. februārī, *Società Italiana per il gas SpA (Italgas)* (turpmāk tekstā — "*Italgas*") ir iesniegusi apelācijas sūdzību par pārsūdzēto spriedumu. *Italgas* prasījumi:

— atcelt pārsūdzēto spriedumu;

— atcelt apstrīdētā lēmuma 1. un 2. pantu daļā, kurā Itālijas piešķirtais atbrīvojums no sociālā nodrošinājuma maksājumiem ir atzīts par nesaderīgu ar kopējo tirgu, kā arī atcelt apstrīdētā lēmuma 5. pantu vai, pakārtoti, saskaņā ar Tiesas Statūtu

61. pantu nodot lietu atpakaļ Pirmās instances tiesai;

— piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus pirmajā un otrajā instancē.

33. Šai apelācijas sūdzībai tika piešķirts lietas numurs C-76/09 P.

34. Arī *Coopservice*, kas līdztekus *Comitato* cēla prasību lietā T-277/00, iesniedza apelācijas sūdzību par pārsūdzēto spriedumu. Tā tomēr nokavējuma dēļ tika noraidīta. Rezultātā *Coopservice* ar 2009. gada 1. jūlija procesuālo rakstu, kas Tiesas kancelejā reģistrēts 2009. gada 14. jūlijā, iesniedza savus rakstveida apsvērumus par *Comitato*, *Hotel Cipriani* un *Italgas* apelācijas sūdzībām.

35. Itālijas Republika ar 2009. gada 16. jūlija procesuālo rakstu, kas Tiesas kancelejā reģistrēts 2009. gada 23. jūlijā, iesniedza savus rakstveida apsvērumus par *Comitato*, *Hotel Cipriani* un *Italgas* apelācijas sūdzībām. Šajos apsvērumos tā ierosina apmierināt apelācijas iesniedzēju prasījumus un atcelt pārsūdzēto spriedumu un tā rezultātā arī apstrīdēto lēmumu.

36. Ar 2009. gada 10. jūlija procesuālo rakstu, kas Tiesas kancelejā reģistrēts 2009. gada 22. jūlijā, Komisija atbildēja uz apelācijas sūdzībām lietās C-71/09 P, C-73/09 P un C-76/09 P un iesniedza pretapelāciju. Komisijas prasījumi:

— atcelt pārsūdzēto spriedumu daļā, kur Pirmās instances tiesa atzīst prasības par pieņemamām;

— apmierināt pamata prasījumus, kurus Komisija ir izvirzījusi tiesvedībā Pirmās instances tiesā;

— pakārtoti, noraidīt apelācijas sūdzību, vajadzības gadījumā mainot pārsūdzētā sprieduma pamatojumu;

— katrā ziņā piespriest apelācijas iesniedzējām atlīdzināt tiesāšanās izdevumus šajā un pirmajā instancē.

37. Comitato uz Komisijas pretapelāciju reaģēja ar 2009. gada 28. septembra procesuālo rakstu, kas Tiesas kancelejā reģistrēts 2009. gada 6. oktobrī. *Comitato* prasījums:

— noraidīt Komisijas pretapelāciju.

38. *Italgas* uz Komisijas pretapelāciju reaģēja ar 2009. gada 9. oktobra procesuālo rakstu, kas Tiesas kancelejā reģistrēts 2009. gada 12. oktobrī. *Italgas* prasījumi:

— noraidīt Komisijas pretapelāciju kā acīmredzami nepamatotu, pieņemot attiecīgu rīkojumu;

— pakārtoti, noraidīt Komisijas pretapelāciju daļēji kā neizmantojamu, daļēji kā nepamatotu vai arī kā pilnībā nepamatotu;

— katrā ziņā piespriest Komisijai atlīdzināt papildu tiesāšanās izdevumus, kas radušies, iesniedzot pretapelāciju.

39. Ar 2009. gada 8. aprīļa rīkojumu lietas C-71/09 P, C-73/09 P un C-76/09 P tika apvienotas rakstveida un mutvārdu procesa, kā arī sprieduma mērķiem.

40. 2010. gada 16. septembrī notika tiesas sēde, kurā piedalījās *Comitato*, *Hotel Cipriani* un *Coopservice*, *Italgas*, Itālijas Republikas un Komisijas pārstāvji, kas papildināja savus apsvērumus un atbildēja uz jautājumiem.

V — Par Komisijas pretapelāciju

41. Ar savu pretapelāciju Komisija vēršas pret Pirmās instances tiesas lēmumu atzīt par pieņemamām prasības lietās T-254/00, T-270/00 un T-277. Šajā sakarā Komisija vispirms iebilst, ka Pirmās instances tiesa ir pieļāvusi tiesību kļūdu, noraidot iebildumus par pieņemamību, ko Komisija ir cēlusi tiesvedībā Pirmās instances tiesā, un kas bija balstīti uz *lis pendens* (A), apstākli, ka nevienam no prasītājiem nebija tiesību celt prasību (B), un to, ka *Comitato* nebija tiesību celt prasību (C). Komisija vēl iebilst, ka Pirmās instances tiesa nav pietiekami izvērtējusi prasītāju interesi celt prasību vai arī nepamatoti uzskatījusi, ka prasītājiem ir interese celt prasību (D).

A — *Par* lis pendens

1) Pārsūdzētā sprieduma pamatojums

42. Komisijas pirmais apelācijas pamats vērsts pret pārsūdzētā sprieduma 43.–46. punktu. Pirmās instances tiesa šajā sprieduma daļā ir noraidījusi Komisijas iebildumu, atbilstoši kuram *Comitato* prasība lietā T-277/00 ir nepieņemama sakarā ar tās prasību lietās T-231/00 un T-274/00 agrāku *lis pendens*. Šajā sakarā Pirmās instances tiesa vispirms ir atzinusi, ka prasības lietā T-274/00 gadījumā nevar runāt par *lis pendens*, jo *Comitato* šajā

lietā ir atsaukusi savu prasību [13]. Turklāt Pirmās instances tiesai nav pienākuma pārbaudīt *Comitato* prasības lietā T-277/00 pieņemamību tādēļ, ka *Comitato* savu prasību ir cēlusi kopīgi ar *Coopservice*. Ņemot vērā, ka *Coopservice* prasība ir pieņemama, Pirmās instances tiesai tā kā tā ir jāizvērtē materiālo tiesību pamati [14]. Visbeidzot, *Comitato* agrākās prasības lietā T-231/00 gadījumā *lis pendens* nav tādēļ, ka prasība lietā T-231/00 un prasība lietā T-277/00 nav balstītas uz vienādiem pamatiem. Proti, *Comitato* vairākus prasības pamatus norāda tikai lietā T-277/00, bet ne lietā T-231/00 [15].

2) Galvenie lietas dalībnieku argumenti

43. *Komisija*, pirmkārt, iebilst, ka agrākas prasības atsaukšana nevar izbeigt *lis pendens*. Proti, prasības pieņemamība ir jāpārbauda brīdī, kad tā tiek celta. Turklāt situācija, kad prasītājs ceļ vairākas līdzīgas prasības un vēlāk izvēlas vienu no tām, ir pretrunā procesuālās ekonomijas principam.

44. Otrkārt, *lis pendens* esamību nosaka tikai lietas dalībnieku un prasījumu identiskums. Prasības pamatu identiskumam nav nozīmes. Par to liecina arī Padomes 2000. gada 22. decembra Regulas (EK) Nr. 44/2001 par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komerclietās [16] 27. pants. Pat pieņemot, ka prasības pamatu identiskums ir obligāts *lis pendens* esamības nosacījums, *Comitato* prasība lietā T-277/00 būtu noraidāma kā nepieņemama tiktāl, ciktāl *Comitato* lietā T-231/00 ir balstījusies uz tiem pašiem prasības pamatiem.

45. *Comitato* uzskata šo apelācijas pamatu par nepieņemamu. Komisija balstās uz iebildumiem, kurus tā šādā veidā nav izvirzījusi tiesvedībā Pirmās instances tiesā. Turklāt to nepieļauj Pirmās instances tiesas 2005. gada 10. marta rīkojumu [17] juridiskais spēks. Nevienā no tiem Pirmās instances tiesa nav atzinusi, ka *Comitato* prasība lietā T-277/00 ir nepieņemama.

46. Apelācijas pamats ir arī nepamatots. Pirmās instances tiesa esot pareizi atzinusi, ka *Comitato* agrākās prasības lietā T-274/00 gadījumā iespējamais *lis pendens* nepastāv tādēļ, ka šī prasība ir atsaukta, un ka *Comitato*

13 — Pārsūdzētā sprieduma 43. punkts.
14 — Turpat.
15 — Pārsūdzētā sprieduma 44., 45. un 47. punkts.
16 — OV L 12, 1. lpp.
17 — Minēts iepriekš šo secinājumu 25. punktā.

prasības lietās T-231/00 un T-277/00 nav balstītas uz vieniem un tiem pašiem prasības pamatiem.

48. Apelācijas pamats ir daļēji pamatots.

a) Par nepieciešamību izvērtēt *Comitato* prasības pieņemamību

3) Juridiskais vērtējums

47. Apelācijas pamats ir pieņemams. Pirmkārt, tas nav nepieņemams jauns apelācijas pamats. Proti, apelācijas sūdzībā var izvirzīt iebildumu par kļūdu tiesību piemērošanā, kas izriet tieši no pārsūdzētā sprieduma. Tā tas ir apgalvotās kļūdas tiesību piemērošanā gadījumā, jo Pirmās instances tiesai pēc savas iniciatīvas ir jāizvērtē prasības pieņemamība un līdz ar to arī *lis pendens* esamība. Šādu tiesību kļūdu Tiesa apelācijas tiesvedībā var izskatīt arī pēc savas iniciatīvas [18]. Otrkārt, iebildumu neietekmē arī Pirmās instances tiesas 2005. gada 10. marta rīkojumu [19] juridiskais spēks. Proti, Pirmās instances tiesa šajos rīkojumos nav lēmusi par prasības lietā T-277/00 pieņemamību.

49. Pirmās instances tiesas pieeja, atbilstoši kurai *Comitato* prasības pieņemamība nav jāizvērtē, jo tās līdzprasītājas — *Coopservice* — prasība ir pieņemama, mani nepārliecina. Tiesa līdzīgā gadījumā gan ir rīkojusies tāpat [20]. Tomēr šo judikatūru, manuprāt, tāpat vien nevar attiecināt uz prasību Pirmās instances tiesā. Pirmkārt, tā man šķiet piemērojama pēdējās instances tiesai. Tā kā Pirmās instances tiesas spriedumu apelācijas kārtībā var pārsūdzēt Tiesā, lēmums par prasības pieņemamību var ietekmēt turpmāko tiesvedību Tiesā. Ja *Comitato* prasība būtu noraidīta kā nepieņemama, tās apelācijas sūdzībai būtu cits priekšmets. Turklāt Komisijai vairs nebūtu jāiesniedz pretapelācija par spriedumu attiecībā uz *Comitato*. It īpaši šajā lietā kļūst skaidra ietekme uz tiesvedības gaitu Tiesā. Proti, Tiesai šeit ir jālemj tikai par *Comitato*,

18 — Tiesas 2009. gada 29. novembra spriedums lietā C-176/06 P *Stadtwerke Schwäbisch Hall* u.c./Komisija (Krājums, I-170. lpp., 17. un 18. punkts) un Tiesas 2010. gada 15. aprīļa rīkojums lietā C-517/08 P *Makhteshim-Agan* u.c./Komisija, 54. un 55. punkts).

19 — Minēts iepriekš šo secinājumu 25. punktā.

20 — Tiesas 1993. gada 24. marta spriedums lietā C-313/90 *CIRFS* u.c./Komisija (*Recueil*, I-1125. lpp., 31. punkts).

nevis par tās līdzprasītājas — *Coopservice* — apelācijas sūdzību. Otrkārt, šāda pieeja man nešķiet savietojama ar uzdevumu sadalījumu starp Tiesu un Pirmās instances tiesu. Proti, Tiesai Komisijas pretapelācijas ietvaros ir jāpārbauda iebildums par *lis pendens*, jo tas ir *Comitato* prasības Pirmās instances tiesā pieņemamības nosacījums, kas Tiesai ir jāpārbauda pēc savas iniciatīvas [21]. Kā liecina pašreizējā lieta, Pirmās instances tiesas pieeja, ka tai nav jāpārbauda *Comitato* prasības pieņemamība, šādā lietā varētu izraisīt, ka *Comitato* prasības pieņemamība pirmo reizi tiek pārbaudīta apelācijas ietvaros Tiesā. Treškārt, šaubos, vai Pirmās instances tiesas pieeja visos gadījumos ir attaisnojama ar procesuālās ekonomijas apsvērumiem. Tas, ka pārbaude pirmo reizi tiek veikta tikai Tiesā, problēmas var radīt īpaši tad, ja Tiesai, vērtējot kādas prasības pieņemamību, pašai būtu jānovērtē fakti. To Tiesa apelācijas tiesvedībā var darīt tikai tad, ja saskaņā ar tās Statūtu 61. panta pirmo daļu galīgo spriedumu tā taisa pati. Savukārt šāda iespēja ir tikai tad, ja to ļauj tiesvedības stadija. Ja lieta vēl nav tādā tiesvedības stadijā, Tiesai tā saskaņā ar Statūtu 61. panta pirmo daļu ir jānodod atpakaļ Pirmās instances tiesai. Tātad procesuālās ekonomijas priekšrocība, kam būtu jāattaisno Pirmās instances tiesas pārbaudes neveikšana par prasības pieņemamību, noteiktos gadījumos draud izraisīt tiesvedības ieilgšanu. Minēto iemeslu dēļ šādu pieeju, ka Pirmās instances tiesai tādā lietā kā pašreiz izskatāmā, atkāpjoties no līdzšinējās judikatūras, nav jāpārbauda *Comitato* prasības pieņemamība, vērtēju kā nepieņemamu arī pamata tiesvedībā [22]. Pašreizējās lietas vajadzībām jautājums, vai Pirmās instances tiesa ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā, var palikt neatbildēts, jo Tiesai pēc savas iniciatīvas ir jāpārbauda iebildumi par *lis pendens*.

b) Par *lis pendens* neesamību, atsaucot agrāku prasību

50. Katrā ziņā, pretēji Komisijas viedoklim, Pirmās instances tiesa ir pamatoti atzinusi, ka *Comitato* prasība lietā T-277/00 nav nepieņemama tās prasības lietā T-274/00 agrāka *lis pendens* dēļ. Proti, *Comitato* atsauca savu prasību lietā T-274/00. Komisija gan pareizi piebilst, ka prasības pieņemamības

21 — Skat. 18. zemsvītras piezīmē minēto judikatūru.

22 — Skat. Tiesas priekšsēdētāja 2009. gada 24. marta rīkojumu lietā C-60/08 P(R) *Cheminova* u.c./Komisija (31. un nākamie punkti), saskaņā ar kuru šāda pieeja neesot pieņemama steidzamības tiesvedībā, bet pamata tiesvedībā esot gan pieņemama.

nosacījumiem principā jābūt izpildītiem brīdī, kad prasība tiek celta [23]. Tomēr nepieņemamība *lis pendens* dēļ var nepastāvēt, ja agrākā prasība ir atzīta par nepieņemamu [24]. Pēc manām domām, tā tam ir jābūt arī tad, ja agrākā prasība ir atsaukta. Proti, nepieņemamībai *lis pendens* dēļ ir jānovērš, ka vienādas prasības tiek dubulti pārbaudītas. Tādējādi, cita starpā, ir jānovērš pretrunīgu lēmumu pieņemšana. Tomēr, ja agrākā prasība ir atzīta par nepieņemamu vai atsaukta, šāds risks vairs nepastāv.

c) Par prasības pamatu identiskumu

51. Ciktāl Komisija iebilst, ka Pirmās instances tiesai *Comitato* prasība lietā T-277/00 bija jānoraida kā nepieņemama *Comitato* prasības lietā T-231/00 agrākas *lis pendens* dēļ, šīs iebildums ir daļēji pamatots.

52. Komisijas iebildums, atbilstoši kuram Pirmās instances tiesa prasības pamatu identiskumu juridiski kļūdaini ir uzskatījusi par nepieņemamības nosacījumu *lis pendens* dēļ, gan ir nepamatots. Proti, saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru nepieņemamība *lis pendens* dēļ ir tikai tādā gadījumā, ja agrākā prasība ir vērsta pret tiem pašiem lietas dalībniekiem, satur tos pašus prasījumus un ir balstīta uz tiem pašiem pamatiem [25]. Pretēji Komisijas viedoklim, šo judikatūru nevar interpretēt arī tādējādi, ka Tiesa nosacījumu par prasības pamatu identiskumu ir minējusi tikai *ad abundantiam* [26]. Proti, Tiesa spriedumā lietā Francija/Parlaments ir pamatīgi izskatījusi jautājumu par prasības pamatu identiskumu divās dažādās prasībās [27], kas atspēko pieņēmumu par prasības pamatu identiskuma nesvarīgumu. Turklāt spriedumā apvienotajās lietās *Diezler* Tiesa prasības nepieņemamību *lis pendens* dēļ ir pamatojusi ar to, ka papildus abu prāvu priekšmeta identiskumam principā abās prasībās vienādi ir arī prasītāja izvirzītie pamati [28]. Pēc manām domām, arī no spriedumiem apvienotajās lietās *Bode* [29] un *Perinciolo* [30] nevar secināt, ka *lis pendens* pastāv jau tad, ja lietas dalībnieki un prasījumi ir identiski. Proti, šo spriedumu pamatā bija īpaša situācija, kad prasītāji vispirms apstrīdēja pirmo lēmumu un pēc tam — otro, kas pēc būtības apstiprināja pirmo lēmumu. No apstākļa, ka Tiesa šajā īpašajā situācijā prasību par otro lēmumu atzina par nepieņemamu

23 — Tiesas 1984. gada 27. novembra spriedums lietā 50/84 *Bensider* u.c./Komisija (*Recueil*, 3991. lpp., 8. punkts) un 2002. gada 18. aprīļa spriedums apvienotajās lietās C-61/96, C-132/97, C-45/98, C-27/99, C-81/00 un C-22/01 Spānija/Padome (*Recueil*, I-3439. lpp., 23. punkts).

24 — Tiesa 1987. gada 27. oktobra spriedumā apvienotajās lietās 146/85 un 431/85 *Diezler* u.c./*WSA* (*Recueil*, 4283. lpp., 12. punkts) ir nospriedusi, ka iebildums par nepieņemamību *lis pendens* dēļ saistībā ar vēlāku prasību nav iedarbīgs tādā gadījumā, ja agrākā prasība ir atzīta par nepieņemamu.

25 — Tiesas 1985. gada 19. septembra spriedums apvienotajās lietās 172/83 un 226/83 *Hoogovens Groep*/Komisija (*Recueil*, 2831. lpp., 9. punkts), spriedums apvienotajās lietās *Diezler* u.c. (minēts iepriekš 24. zemsvītras piezīmē, 16. punkts), 1988. gada 22. septembra spriedums apvienotajās lietās 358/85 un 51/86 Francija/Parlaments (*Recueil*, 4821. lpp., 9.–12. punkts) un 2005. gada 24. novembra spriedums apvienotajās lietās C-138/03, C-324/03 un C-431/03 Itālija/Komisija (Krājums, I-10043. lpp., 64. un 65. punkts).

26 — Šādā izpratnē skat. arī Hackspiel, S., no: Rengeling, H.-W., Middeke, A., Gellermann, M., *Handbuch des Rechtsschutzes in der Europäischen Union*, Beck, 2. izdevums, 2003, § 23, 32. punkts.

27 — Minēts iepriekš 25. zemsvītras piezīmē, 9.–12. punkts.

28 — Minēts iepriekš 24. zemsvītras piezīmē, 16. punkts.

29 — 1971. gada 26. maija spriedums apvienotajās lietās 45/70 un 49/70 *Bode*/Komisija (*Recueil*, 465. lpp.).

30 — Tiesas 1973. gada 17. maija spriedums apvienotajās lietās 58/72 un 75/72 *Perinciolo*/Padome (*Recueil*, 511. lpp.).

tā iemesla dēļ, ka prasītājs ir tikai "atkārtojis" savus prasījumus [31], nevar nepārprotami secināt, ka Tiesa prasību uzskata par nepieņemamu *lis pendens* dēļ jau tādēļ vien, ka lietas dalībnieki un prasījumi ir identiski. Kā izriet no lietas dalībnieku apsvērumiem abās lietās, tajās abas prasības bija balstītas uz identiskiem pamatiem.

ka Pirmās instances tiesa, piekrītot visiem lietas dalībniekiem, nozīmēja lietu T-277/00 par paraugllietu. Kā pamatoti norāda Komisija, prasības pieņemamība ir jāpārbauda pēc savas iniciatīvas [32], tādēļ šajā ziņā procesuālās ekonomijas apsvērumiem nav vietas.

d) Secinājums

53. Komisija tomēr pamatoti iebilst, ka Pirmās instances tiesa nav ņēmusi vērā prasības pamatu daļējo identiskumu lietās T-231/00 un T-277/00. Pirmās instances tiesa ir atzinusi, ka *Comitato* dažus no saviem prasības pamatiem ir izvirzījusi tikai vēlākā prasībā lietā T-277/00, bet nevis agrākā prasībā lietā T-231/00. Tomēr Pirmās instances tiesa nedrīkstēja no tā secināt, ka šī iemesla dēļ *Comitato* vēlākā prasība lietā T-277/00 ir pilnībā pieņemama. Proti, vienādu prasības pamatu dubultas pārbaudes rezultātā varētu tikt pieņemti pretrunīgi lēmumi. To nevar novērst arī apstāklis, ka pēc sprieduma pieņemšanas lietā T-277/00 netiek pārbaudīts identiskais prasības pamats lietā T-231/00. Proti, saskaņā ar judikatūru nepieņemama kļūst vēlākā, nevis agrākā prasība. Šādu Pirmās instances tiesas pieeju nevar attaisnot visbeidzot ar apstākli,

54. Ciktāl Pirmās instances tiesa nav pārbaudījusi, vai *Comitato* prasība agrākajā lietā T-231/00 un vēlākajā lietā T-277/00 būtībā ir balstīta uz vienādiem pamatiem, un tiktāl nav noraidījusi *Comitato* prasību lietā T-277/00 kā nepieņemamu, tā ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā. Šai ziņā Komisijas pirmais apelācijas pamats ir pamatots. Pārējā daļā tas ir noraidāms.

31 — Spriedums apvienotajās lietās *Bode* (minēts iepriekš 29. zemsvītras piezīmē, 11. punkts) un spriedums apvienotajās lietās *Perinciolo* (minēts iepriekš 30. zemsvītras piezīmē, 4. un 5. punkts).

32 — Spriedums apvienotajās lietās *Bode* (minēts iepriekš 29. zemsvītras piezīmē, 11. punkts) un spriedums apvienotajās lietās *Perinciolo* (minēts iepriekš 30. zemsvītras piezīmē, 5. punkts).

B — *Par individuālo ietekmi uz prasītājiem*

1) Pārsūdzētā sprieduma pamatojums

55. Ar savu otro apelācijas pamatu Komisija vēršas pret Pirmās instances tiesas atzinumu, kas balstīts uz pārsūdzētā sprieduma 69.–112. punktu, ka apstrīdētais lēmums prasītājus lietās T-254/00, T-270/00 un T-277/00 skar individuāli.

2) Galvenie lietas dalībnieku argumenti

56. Pirmās instances tiesa šajā sprieduma daļā vispirms ir secinājusi, ka Komisijas lēmums par nelikumīgu valsts atbalsta shēmu principā ir vispārēji piemērojams, jo tas attiecas uz objektīvi noteiktām situācijām un tam ir vispārīgas un abstraktas juridiskās sekas [33]. Tomēr zināmos apstākļos vispārpiemērojama akta noteikumi atsevišķas fiziskas un juridiskas personas var skart individuāli, ja tās ir ietekmētas dažu tām piemītošu specifisku īpašību dēļ vai tādas faktiskās situācijas dēļ, kas tās atšķir no jebkuras citas personas [34].

57. Tālāk Pirmās instances tiesa ir noraidījusi Komisijas pieeju, atbilstoši kurai reālie nelikumīga atbalsta shēmas saņēmēji ir individuāli skarti tikai gadījumā, ja šī atbalsta shēma tiek ieviesta ar individuāliem lēmumiem [35]. Šāda pieeja nav saderīga ne ar judikatūru [36], ne ar valsts atbalsta kontroles sistēmu [37]. Visbeidzot Pirmās instances tiesa izskatīja Komisijas argumentu par to, ka valsts iestādēm, izpildot apstrīdēto lēmumu, bija tiesības katrā individuālā gadījumā pārbaudīt, vai ir izpildīti EKL 87. panta 1. punkta piemērošanas nosacījumi. Pirmās instances tiesa noraidīja šādu tiesību esamību [38].

58. *Komisija* uzskata, ka Pirmās instances tiesas pamatojumā ir konstatējamas kļūdas tiesību piemērošanā. Vispirms, apstrīdētais lēmums ir vispārpiemērojams akts. Proti, pieņemot lēmumu par nelikumīgu daudznozaru atbalsta shēmu, Komisijai nav pienākuma ņemt vērā individuālus gadījumus. Šī iemesla dēļ Komisija apstrīdētajā lēmumā arī nav konstatējusi, vai prasītāju gadījumā ir runa par valsts atbalstu. Tas tiek noskaidrots, tikai izpildot apstrīdēto lēmumu. Tādēļ apstrīdētais

33 — Pārsūdzētā sprieduma 73. punkts.
34 — Pārsūdzētā sprieduma 74. punkts.
35 — Pārsūdzētā sprieduma 76.–99. punkts.
36 — Pārsūdzētā sprieduma 76.–93. punkts.
37 — Pārsūdzētā sprieduma 94.–99. punkts.
38 — Pārsūdzētā sprieduma 100.–111. punkts.

lēmums neskar prasītājus individuāli. Šajā situācijā neko nemaina arī apstrīdētā lēmuma 5. pantā noteiktais atgūšanas rīkojums.

59. Tālāk Pirmās instances tiesa individuālo ietekmi uz prasītājiem juridiski kļūdaini esot piesaistījusi to pienākumam atmaksāt atbalstu. Tiesības celt prasību jāvērtē prasības pieteikuma iesniegšanas brīdī. Tomēr šajā brīdī vēl nebija droši zināms, vai prasītājiem tiks noteikts pienākums atmaksāt atbalstu. Tikai izmeklēšanas darbību rezultātā, ko valsts iestādes veica, izpildot apstrīdēto lēmumu, noskaidrojās, kuriem reāliem atbalsta saņēmējiem ir pienākums atmaksāt atbalstu. Par labu tam liecina arī apstāklis, ka uzņēmumam nav intereses celt prasību, ja ir acīmredzams, ka tam netiek noteikts pienākums atmaksāt priekšrocību.

60. Pirmās instances tiesa vēl arī ir nepamatoti atzinusi, ka ir identificējama personu kategorija, uz kuru attiecas apstrīdētais lēmums. Identificējama tā ir tikai tādā gadījumā, ja vairāk vai mazāk precīzi var noteikt personu skaitu vai identitāti. Nepietiek tikai ar identificējamību kā tādu. Komisijai katrā ziņā ir jāvar identificēt personas, kurām ir pienākums atmaksāt atbalstu, kas šajā gadījumā nav noticis. Proti, brīdī, kad tika pieņemts lēmums un celta prasība, Komisijas rīcībā nebija nepieciešamās informācijas.

61. Turklāt Komisija iebilst, ka pārsūdzētā sprieduma pamatojumā ir pieļauta kļūda tiesību piemērošanā daļā, kur Pirmās instances tiesa ir atzinusi, ka Komisijas pieeja nav saderīga ar valsts atbalsta kontroles sistēmu, kā arī daļā, kurā tā ir raksturojusi, kādēļ valsts iestādes nav tiesīgas, izpildot atgūšanas rīkojumu, katrā konkrētā gadījumā pārbaudīt valsts atbalsta esamību.

62. *Italgas* uzskata, ka otrais Komisijas apelācijas pamats ir jānoraida. Pretēji Komisijas viedoklim, Pirmās instances tiesa individuālo ietekmi uz prasītājiem nav piesaistījusi viņu pienākumam atmaksāt atbalstu, bet gan apstāklim, ka apstrīdētais lēmums tieši ietekmē viņu tiesisko stāvokli. Turklāt nozīme ir tikai personu kategorijas identificējamībai, nevis apstāklim, vai Komisija var identificēt šo personu kategoriju. Turklāt Komisija jauc tiesības celt prasību ar interesi celt prasību. Komisijas pieejas rezultātā vēl arī rodas situācija, ka tā regulē prasītāju piekļuvi Savienības tiesām. Proti, atbilstoši Komisijas pieejai individuālas personas tiesības celt prasību var nepieļaut, Komisijai abstrakti formulējot lēmumu. Turklāt attiecībā uz valsts iestādēm sniegtajiem Komisijas norādījumiem apstrīdētā lēmuma

izpildes ietvaros neesot nekāda efektīva tiesību aizsardzības līdzekļa.

3) Juridiskais vērtējums

65. Ņemot vērā, ka Pirmās instances tiesa savu pamatojumu galvenokārt ir balstījusi uz Tiesas judikatūras analīzi [40], es vispirms izvērtēšu Komisijas iebildumus, kas vērsti pret šo Pirmās instances tiesas pamatojuma daļu.

63. Komisijas iebildumi par Pirmās instances tiesas atzinumu, atbilstoši kuram Komisijas pieeja nav saderīga ar valsts atbalsta kontroles sistēmu, pēc *Italgas* uzskata ir neizmantojami, jo tas nav galvenais pamatojums. Tas attiecas arī uz iebildumiem par Pirmās instances tiesas atzinumu, atbilstoši kuram valsts iestādēm nav tiesības, izpildot apstrīdēto lēmumu, katrā konkrētā gadījumā pārbaudīt valsts atbalsta esamību. Turklāt iebildumi, kas vērsti pret šiem atzinumiem, ir nepamatoti.

66. Šie iebildumi ir nepamatoti. Pirmās instances tiesa ir pamatoti secinājusi, ka reālie atbrīvojuma no sociālā nodrošinājuma maksājumiem saņēmēji atbilstoši Tiesas judikatūrai ir jāuzskata par tādiem, kurus apstrīdētais lēmums skar individuāli (a). Iebildumi, kurus Komisija izvirza par šo judikatūru, ir jānoraida (b).

a) Par Tiesas judikatūru

64. Arī *Comitato* uzskata, ka otrais Komisijas apelācijas pamats ir jānoraida [39]. Atšķirībā no potenciālajiem saņēmējiem, reālajiem saņēmējiem apstrīdētais lēmums nav vispārējs akts, jo ar reālajiem saņēmējiem tas ietekmē identificējama uzņēmumu skaita tiesisko stāvokli. Reālie saņēmēji ir valsts iestāžu atgūšanas lēmumu adresāti. Šī iemesla dēļ viņu statuss ir salīdzināms ar individuāla atbalsta saņēmēja statusu.

67. Kā Pirmās instances tiesa ir pareizi norādījusi [41], lēmums citas personas var skart individuāli, ja lēmums tās ietekmē dažu tām piemītošu specifisku īpašību dēļ vai tādas faktiskās situācijas dēļ, kas tās atšķir no jebkuras citas personas un individualizē līdzīgi

39 — *Comitato* sava procesuālā raksta virsrakstā gan atsaucas uz Komisijas iebildumiem par interesi celt prasību, tomēr pēc būtības *Comitato* atsaucas uz tiesībām celt prasību.

40 — Pārsūdzētā sprieduma 76.–93. punkts.

41 — Skat. pārsūdzētā sprieduma 74. punktu.

kā lēmuma adresātu (tā dēvētā *Plaumann* formula) [42].

68. Ja Komisija kādā lēmumā valsts daudznozaru shēmu kvalificē kā valsts atbalstu, kas nav saderīgs ar kopējo tirgu, tad atbilstoši *Plaumann* formulai šāds lēmums individuāli neskar personas, kuras vienīgi *potenciāli* būtu guvušas *priekšrocības* no šīs shēmas. Proti, potenciālie daudznozaru atbalsta shēmas saņēmēji ir vispārīgā un abstraktā veidā noteiktu personu kategorija [43].

69. Tomēr, ciktāl Komisija šādā lēmumā nosaka, ka dalībvalstij jāatgūst atbilstoši valsts shēmai piešķirtais atbalsts, saskaņā ar *Plaumann* formulu tas tieši skar *reālos saņēmējus* šajā shēmā. Proti, kā Pirmās instances tiesa pamatoti ir secinājusi [44], reālie saņēmēji ir lēmuma pieņemšanas brīdī identificējama un līdz ar to norobežojama personu kategorija. Apstrīdētais lēmums ietekmē arī šo personu tiesisko stāvokli. Proti, tām ir jāuztraucas, ka valsts iestādes centīsies no tām atgūt atbilstoši shēmai saņemtās priekšrocības [45].

b) Par Komisijas iebildumiem

70. Iebildumi, kurus Komisija izvirza pret šo judikatūru, ko it īpaši pēc spriedumiem apvienotajās lietās Itālija un *Sardegna Lines*/Komisija [46] un lietā Itālija/Komisija [47] tagad var uzskatīt par iedibinātu judikatūru, vai pret šīs judikatūras piemērošanu konkrētajai lietai, nepārliecina.

i) Par piesaisti atbalsta atmaksas pienākumam

71. Ciktāl Komisija vispirms iebilst, ka Pirmās instances tiesa individuālo ietekmi uz reālajiem saņēmējiem pakārto to pienākumam

42 — Tiesas 1963. gada 15. jūlija spriedums lietā 25/62 *Plaumann*/Komisija (*Recueil*, 199. lpp., 238. lpp.), 1998. gada 2. aprīļa spriedums lietā C-321/95 P *Greenpeace Council* u.c./Komisija (*Recueil*, I-1651. lpp., 7. un 28. punkts), 2000. gada 19. oktobra spriedums apvienotajās lietās C-15/98 un C-105/99 Itālija un *Sardegna Lines*/Komisija (*Recueil*, I-8855. lpp., 32. punkts), 2004. gada 29. aprīļa spriedums lietā C-298/00 P Itālija/Komisija (*Recueil*, I-4087. lpp., 36. punkts) un 2010. gada 8. jūlija spriedums lietā C-343/09 *Afton Chemical Limited*/*Secretary of State for Transport* (Krājums, I-7027. lpp., 21. punkts).

43 — Tiesas 1993. gada 7. decembra spriedums lietā C-6/92 *Federmineraria* u.c./Komisija (*Recueil*, I-6357. lpp., 14. un 15. punkts), spriedums apvienotajās lietās Itālija un *Sardegna Lines*/Komisija (minēts iepriekš 42. zemsvītras piezīmē, 33. punkts) un spriedums lietā Itālija/Komisija (minēts iepriekš 42. zemsvītras piezīmē, 37. punkts).

44 — Pārsūdzētā sprieduma 84. punkts.

45 — Spriedums apvienotajās lietās Itālija un *Sardegna Lines*/Komisija (minēts iepriekš 42. zemsvītras piezīmē, 34. un 35. punkts) un spriedums lietā Itālija/Komisija (minēts iepriekš 42. zemsvītras piezīmē, 38. punkts).

46 — Minēts iepriekš 42. zemsvītras piezīmē.

47 — Minēts iepriekš 42. zemsvītras piezīmē.

atmaksāt priekšrocības, kaut gan lēmuma pieņemšanas vai attiecīgi prasības pieteikuma iesniegšanas brīdī tāds vēl nav noteikts, šis iebildums nav pamatots.

72. Proti, pretēji Komisijas viedoklim, reālie saņēmēji netiek individuāli skarti tikai tad, kad valsts iestādes prasa tiem atmaksāt atbalstu. Gluži pretēji, jau pats Komisijas atgūšanas rīkojums individuāli skar visas personas, kas reāli saņēmušas priekšrocības atbilstoši atbrīvojuma no sociālā nodrošinājuma maksājumiem shēmai, ja vien Komisija apstrīdētajā lēmumā attiecībā uz šīm personām vai gadījumiem, kas attiecas uz tām, nav atzinusi, ka atbrīvojums no sociālā nodrošinājuma maksājumiem ir saderīgs ar EKL 87. pantu. Proti, šāds lēmums ietekmē reālo saņēmēju tiesisko stāvokli, turklāt neatkarīgi no tā, kā šis lēmums tiek interpretēts.

73. Ciktāl apstrīdētā lēmuma 5. pants apvienojumā ar 1. panta otro daļu un 2. pantu tiek interpretēts tādējādi, ka Itālijas Republika tiek aicināta atgūt visus tos sociālā nodrošinājuma maksājumu atbrīvojumus, kas nav skaidri atzīti par saderīgiem ar EKL 87. pantu atbilstoši apstrīdētā lēmuma 1. panta pirmajai daļai, 3. un 4. pantam vai tā pamatojumam, ir acīmredzams, ka apstrīdētais lēmums tieši ietekmē prasītāju tiesisko stāvokli. Proti, atbilstoši šai interpretācijai tas ir tikai laika jautājums, kad valsts iestādes tos aicinās atmaksāt saņemto atbalstu.

74. Turpretī Komisija apstrīdētā lēmuma 5. pantu apvienojumā ar 1. panta otro daļu un 2. pantu izprot tādējādi, ka atbrīvojuma no sociālā nodrošinājuma maksājumiem atgūšana tiek noteikta tikai tiktāl, ciktāl tas arī individuālā gadījumā ir kvalificējams kā valsts atbalsts EKL 87. panta 1. punkta izpratnē. Valsts iestādes to pārbauda tikai lēmuma izpildes procesā. Tomēr arī atbilstoši šai interpretācijai apstrīdētais lēmums reālos saņēmējus skar individuāli.

75. Tas tādēļ, ka apstrīdētā lēmuma izpildes procesā valsts iestādēm pirmām kārtām ir saistoši tajā ietvertie Komisijas atzinumi. Kaut arī Komisija norāda, ka tā nav pārbaudījusi, vai atbrīvojums no sociālā nodrošinājuma maksājumiem individuālā gadījumā izkropļo konkurenci vai iespaido tirdzniecību starp dalībvalstīm, tā tomēr par citiem EKL 87. panta 1. punkta nosacījumiem ir izdarījusi secinājumu, kas valsts iestādēm ir saistošs, arī analizējot individuālos gadījumus. Tā, piemēram, Komisija apstrīdētā lēmuma 52.–56. apsvērumā ir secinājusi, ka atbrīvojums no sociālā nodrošinājuma maksājumiem ir priekšrocība EKL 87. panta 1. punkta izpratnē, kaut arī Itālijas likumdevējs ar tā palīdzību vēlējās kompensēt neizdevīgos konkurences apstākļus. Tādējādi apstrīdētajā lēmumā ir ietverts Komisijas secinājums, kas ir saistošs valsts iestādēm, īstenojot atgūšanas lēmumu. Līdz ar to tas tieši skar reālo saņēmēju tiesisko stāvokli.

76. Šādā gadījumā par labu pieņēmumam par individuālu ietekmi liecina arī efektīvas

tiesiskās aizsardzības princips. Proti, tiesiskās aizsardzības nebūtu, ja uzņēmumam, kas gribētu apstrīdēt šādu jau apstrīdētā lēmumā ietvertu secinājumu, tiktu norādīts, ka tam pēc tiesiskās aizsardzības jāvēršas valsts tiesā. Proti, valsts tiesai līdzīgi kā valsts iestādēm ir saistošs šāds Komisijas secinājums, tādēļ valsts tiesai neatliktu nekas cits kā uzdot šo jautājumu Tiesai [48].

77. Visbeidzot, uzskatu, ka tas nevar notikt uz reālo saņēmēju rēķina, ka Komisija nav devusi pamatīgāku apstrīdētā lēmuma pamatojumu par konkrētiem EKL 87. panta 1. punkta nosacījumiem un tādēļ individuālam reālam saņēmējam nav skaidrs, vai viņa gadījumā var tikt pieņemts atgūšanas lēmums.

78. Tādēļ neatkarīgi no tā, kā apstrīdētais lēmums tiek interpretēts, tas reālos saņēmējus skar individuāli.

ii) Par pietiekamu identifikāciju

79. Arī nākamais Komisijas iebildums, atbilstoši kuram reālie atbrīvojuma no sociālā nodrošinājuma maksājumiem saņēmēji nebija pietiekami identificējami, ir jānoraida. Proti, pretēji Komisijas viedoklim, nav svarīgi, ka lēmuma pieņemšanas vai prasības pieteikuma iesniegšanas brīdī Komisija tos pazina vai varēja pazīt. Saskaņā ar *Plaumann* formulu svarīgi ir tikai tas, ka reālo saņēmēju kategorija ir norobežojama [49]. Tādējādi Pirmās instances tiesa pārsūdzētā sprieduma 81., 82. un 84. punktā pamatoti ir ņēmusi vērā, ka reālie saņēmēji ir norobežojama un līdz ar to identificējama personu kategorija. Ciktāl Pirmās instances tiesa pārsūdzētā sprieduma 91. un 92. punktā vēl papildus ir norādījusi, ka Komisija zināja precīzu uzņēmumu saņēmēju skaitu, tā ir tikai paplašināta norāde, kas neapdraud pareizo Pirmās instances tiesas pamatojumu pārsūdzētā sprieduma 81., 82. un 84. punktā.

iii) Par intereses celt prasību izbeigšanos

80. Tālāk nepārliecina arī Komisijas norāde, ka, pamatojoties uz valsts iestāžu turpmākām izmeklēšanas darbībām, izpildot Komisijas aktu, reāla saņēmēja prasība var kļūt nepieņemama. Proti, šajā kontekstā jānošķir tiesības

48 — Šādā izpratnē skat. arī Grespan, D., no: Mederer, W., Pesaresi, N., Van Hoof, M., *EU Competition Law*, IV sējums, State Aid, 1. grāmata, Claeys & Casteels, 2008, 3366.

49 — Tiesas 2009. gada 17. septembra spriedums lietā C-519/07 P Komisija/*Koninklijke Friesland Campina* (Krājums, I-8495. lpp., 59. punkts).

celt prasību, no vienas puses, un interese celt prasību, no otras puses.

iv) Par nevēlamām sekām

83. Komisija vēl arī iebilst, ka pieņēmums par individuālu ietekmi uz reāliem saņēmējiem radītu nevēlamas sekas. Tādā gadījumā tie par šādu Komisijas atbalsta atgūšanas lēmumu prasību varētu celt tikai atbilstoši EKL 230. pantam un vairs nebūtu iespējams pārbaudīt šāda lēmuma spēkā esamību prejudiciāla nolēmuma tiesvedībā atbilstoši EKL 234. panta pirmās daļas b) apakšpunkta pirmajai iespējai.

81. Proti, individuāla ietekme uz fizisku vai juridisku personu, kas saskaņā ar EKL 230. panta ceturto daļu ir tiesību celt prasību nosacījums, ir atkarīga tikai no apstrīdētā lēmuma. Kā jau iepriekš raksturots, atgūšanas rīkojums apstrīdētajā lēmumā tieši skāra visas tās personas individuāli, kuras saskaņā ar atbrīvojuma no sociālā nodrošinājuma maksājumiem shēmu guva reālas priekšrocības, izņemot tādas personas, attiecībā uz kurām Komisija bija secinājusi, ka atbrīvojums no sociālā nodrošinājuma maksājumiem ir saderīgs ar EKL 87. pantu. Tādējādi jau apstrīdētā lēmuma pieņemšanas un līdz ar to arī prasības pieteikuma iesniegšanas brīdī bija skaidrs, kuras personas lēmums skar individuāli.

84. Arī šis iebildums nepārliecina. Proti, kā jau Pirmās instances tiesa pamatoti ir secinājusi pārsūdzētā sprieduma 90. punktā, no Tiesas judikatūras [50] neizriet, ka visas fiziskās vai juridiskās personas, kurām ir tiesības par Komisijas lēmumu celt prasību atbilstoši EKL 230. panta ceturtajai daļai, šāda lēmuma spēkā esamību var apstrīdēt, tikai ceļot prasību atcelt tiesību aktu, un ka tām būtu liegts apšaubīt šāda lēmuma spēkā esamību lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu ietvaros.

82. Ja pēc apstrīdētā lēmuma pieņemšanas izrādās, ka kādai personai, ko lēmums skar individuāli, neliek atmaksāt saņemto atbrīvojumu no sociālā nodrošinājuma maksājumiem, tas nekādā veidā neiespaido individuālo ietekmi uz personu. Kā Pirmās instances tiesa pamatoti ir norādījusi pārsūdzētā sprieduma 88. un 89. punktā, šai personai tādā gadījumā var nebūt intereses celt prasību par apstrīdēto lēmumu, jo tai šādā gadījumā vairs nav intereses atcelt apstrīdēto lēmumu.

85. Ciktāl Komisija atsaucas uz spriedumu lietā *Textilwerke Deggendorf*, ir jānorāda, ka

50 — Tiesas 1994. gada 9. marta spriedums lietā C-188/92 *Textilwerke Deggendorf* (*Recueil*, I-833. lpp., 10.–26. punkts), 1996. gada 12. decembra spriedums lietā C-241/95 *Accrington Beef* u.c. (*Recueil*, I-6699. lpp., 15. un 16. punkts), kā arī 1997. gada 11. novembra spriedums lietā C-408/95 *Eurotunnel* u.c. (*Recueil*, I-6315. lpp., 28. un nākamie punkti).

šajā lietā bija īpaši apstākļi, kas liecināja par lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu nepieņemamību. Pirmkārt, šajā lietā atbalsta saņēmējs bija skaidri minēts Komisijas lēmumā, kaut arī tas nebija nosaukts vārdā, tas tomēr bija minēts tādā veidā, ka par tā identitāti nebija nekādu šaubu [51]. Otrkārt, valsts iestādes to bija informējušas par Komisijas lēmumu un tam tika norādīts uz iespēju apstrīdēt lēmumu Tiesā [52].

86. Šajā lietā ir atšķirīga situācija. Pirmkārt, apstrīdētajā lēmumā nav nosaukti prasītāju vārdi. Otrkārt, lēmuma pieņemšanas brīdī vēl nebija skaidrs, no kuriem reālajiem saņēmējiem valsts iestādes gribēs atgūt atbrīvojumu no sociālā nodrošinājuma maksājumiem. Pēc manām domām, šādā gadījumā reālajam saņēmējam nevar pārmest, ka viņš, kaut arī viņam ir tiesības celt prasību EKL 230. panta ceturtās daļas izpratnē, tieši neceļ prasību par apstrīdēto lēmumu, bet gan vispirms nogaida valsts iestāžu īstenotos pasākumus.

87. Uzskatu, ka šādā veidā ir interpretējams arī spriedums apvienotajās lietās *Atzeni* [53]. Proti, pretēji Komisijas viedoklim, Tiesa šajā spriedumā nav apšaubījusi savu pēc sprieduma apvienotajās lietās Itālija un *Sardegna Lines* [54] un sprieduma lietā Itālija/Komisija [55] iedibināto judikatūru par individuālo ietekmi uz reālajiem saņēmējiem. Gluži pretēji, Tiesa šajā spriedumā ir tikai uzsvērusi, ka situācijā, kad personai nevar pārmest, ka tā nav izmantojusi acīmredzamu iespēju celt prasību par Komisijas lēmumu, ir pieļaujams lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu, kurā Tiesai tiek uzdoti prejudiciālie jautājumi par Komisijas lēmuma spēkā esamību [56]. Tādēļ Komisijas iebildums ir jānoraida.

v) Par secinājumu pretrunīgumu

88. Visbeidzot, mani nepārliecina Komisijas iebildums, ka pieņēmums par individuālo ietekmi uz reālajiem saņēmējiem rada pretrunīgus secinājumus, jo šajā gadījumā uzņēmumi atrodas labvēlīgākā situācijā tikai tādēļ, ka dalībvalsts nav izpildījusi savu pienākumu paziņot par valsts atbalstu. Doma, ka dalībvalstij nav jāgūst priekšrocības no sava pienākuma paziņot par valsts atbalstu neizpildes, visādā ziņā gan var tikt ņemta vērā, ciktāl tas skar Komisijas pārbaudes kritēriju nelikumīgu daudznozaru valsts atbalsta shēmu

51 — Skat. ģenerāladvokāta Džeikobsa [*Jacobs*] 1993. gada 15. septembra secinājumu lietā *Textilwerke Deggendorf* 3. punktu (minēts iepriekš 50. zemsvītras piezīmē).

52 — Turpat.

53 — Tiesas 2006. gada 23. februāra spriedums apvienotajās lietās C-346/03 un C-529/03 *Atzeni* u.c. (Krājums, I-1875. lpp., 30.–34. punkts).

54 — Minēts iepriekš 42. zemsvītras piezīmē.

55 — Minēts iepriekš 42. zemsvītras piezīmē.

56 — Šādā izpratnē skat. arī Grespan, D., minēts iepriekš 48. zemsvītras piezīmē, 3369.

gadījumā [57]. Es tomēr neuzskatu par pareizu neierobežoti attiecināt šo domu arī uz fizisku un juridisku personu tiesībām celt prasību un, it īpaši, uz individuālas ietekmes uz šīm personām vērtējuma kritērijiem, kas saskaņā ar pastāvīgo judikatūru pamatojas uz *Plaumann* formulas kritērijiem.

c) Secinājums

89. Rezultātā vispirms jāsecina, ka Pirmās instances tiesa pamatoti ir ņēmusi vērā Tiesas judikatūru. Tādējādi Pirmās instances tiesas secinājums, ka apstrīdētais lēmums prasītājus lietās T-254/00, T-270/00 un T-277/00 kā reālos atbrīvojuma no sociālā nodrošinājuma maksājumiem saņēmējus ir skāris individuāli, ir pietiekami pamatots jau tikai ar Pirmās instances tiesas atsauci uz Tiesas judikatūru.

90. No iepriekš minētā izriet, ka pārējie Komisijas iebildumi ir neefektīvi [58]. Tas tādēļ, ka Pirmās instances tiesas secinājuma, ka apstrīdētais lēmums prasītājus ir skāris individuāli, galvenais pamatojums nebija ne tā pārsūdzētā sprieduma pamatojuma daļa, kurā Pirmās instances tiesa ir izklāstījusi, kādēļ Komisijas pieeja nav saderīga ar valsts atbalsta kontroles sistēmu, ne arī tā daļa, kurā Pirmās instances tiesa ir raksturojusi, kādēļ apstrīdētā lēmuma izpildes procesā valsts iestādēm nav jābūt tiesībām katrā individuālā gadījumā pārbaudīt EKL 87. panta 1. punkta piemērošanas nosacījumu esamību. Līdz ar to šajās daļās pieļauta kļūda tiesību piemērošanā nevarētu apdraudēt šo Pirmās instances tiesas secinājumu.

91. Tādējādi otrais Komisijas apelācijas pamats ir jānoraida pilnībā.

C — *Par* Comitato *tiesībām celt prasību*

1) Pārsūdzētā sprieduma pamatojums

92. Ar savu trešo apelācijas pamatu Komisija vēršas pret Pirmās instances tiesas secinājumu pārsūdzētā sprieduma 114. un 115. punktā, ka *Comitato* kā organizācijai, kas apvieno

57 — Šajā ziņā jāatsaucas uz šīs judikatūras pamatojumu šo secinājumu 150. punktā un šo secinājumu 85. zemsvītras piezīmē minēto judikatūru.

58 — Tiesas 2001. gada 12. jūlija spriedums apvienotajās lietās C-302/99 P un C-08/99 P Komisija un Francija/*TF1* (*Recueil*, I-5603. lpp., 26. un 27. punkts) un 2007. gada 19. aprīļa spriedums lietā C-273/05 P ITSB/*Celltech* (Krājums, I-2883. lpp., 56. un 57. punkts).

profesionālas asociācijas, ir tiesības celt prasību. Šajā sprieduma daļā Pirmās instances tiesa vispirms norāda, ka tai nav jāpārbauda *Comitato* prasības pieņemamība lietā T-277/00, jo līdzprasītājas — *Coopservice* — prasība ir pieņemama. Turklāt *Comitato* kā organizāciju, kas apvieno profesionālas asociācijas, kas pārstāv Venēcijā un Kiodžā reģistrētus uzņēmumus, apstrīdētais lēmums ir skāris tieši un individuāli. *Comitato* rīkojas savu biedru vārdā, kuru prasības būtu bijušas pieņemamas.

2) Galvenie lietas dalībnieku argumenti

93. *Komisija* uzskata, ka Pirmās instances tiesa nedrīkstēja nepārbaudīt *Comitato* prasības pieņemamību. Turklāt judikatūru attiecībā uz profesionālo apvienību tiesībām celt prasību nevar attiecināt uz organizāciju, kas apvieno profesionālas asociācijas. Bez tam trūkst arī pierādījumu tam, ka profesionālo asociāciju biedri būtu pilnvarojuši tās pārstāvēt viņu intereses tiesā un savukārt profesionālas apvienības būtu devušas šādu pilnvarojumu *Comitato*.

94. *Comitato* lūdz noraidīt šo apelācijas pamatu. Atbilstoši tās statūtiem *Comitato* uzdevums ir apkopot visus pasākumus pret atbrīvojuma no sociālā nodrošinājuma maksājumiem aizliegumu. Tas ietver arī pārsūdzības iespējas. Turklāt *Comitato* aktīvi piedalījās formālajā izmeklēšanas procedūrā.

3) Juridiskais vērtējums

95. Vispirms ir jānorāda, ka iepriekš minēto iemeslu dēļ [59] Pirmās instances tiesa nevarēja nepārbaudīt *Comitato* tiesības celt prasību lietā T-277/00, kaut arī līdzprasītājas šajā lietā — *Coopservice* — prasība bija pieņemama.

96. Tomēr Komisijas iebildumus, kas vērsti pret Pirmās instances tiesas pakārtoto secinājumu, ka *Comitato* bija tiesības celt prasību, galarezultātā nevar pieņemt.

97. Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru profesionālai asociācijai, kas aizstāv dažu tās biedru individuālās intereses un vienlaicīgi cenšas aizsargāt visas nozares intereses, ir tiesības celt prasību, ja tās biedriem būtu šādas tiesības [60]. Komisijas šaubām par šīs judikatūras

59 — Skat. šo secinājumu 49. punktu.

60 — Pirmās instances tiesas 1995. gada 6. jūlija spriedums apvienotajās lietās no T-447/93 līdz T-449/93 *AITEC* u.c./Komisija (*Recueil*, II-1971. lpp., 60. punkts).

attiecināšanu uz organizāciju, kas apvieno profesionālas asociācijas, nevar piekrist. Šīs judikatūras *ratio* ir, ka iespējamās individuālu uzņēmumu prasības var apvienot vienas profesionālas asociācijas prasībā. Organizācijas, kas apvieno profesionālas asociācijas, gadījumā šī apvienošanas ideja ir vēl spēcīgāk izteikta nekā vienas profesionālas asociācijas gadījumā. To neietekmē arī apstāklis, ka *Comitato* lietā T-277/00 darbojas kā līdzprasītāja, jo nevar izslēgt, ka *Comitato* kā līdzprasītājas rīcības mērķis ir visas nozares interešu aizsardzība.

98. Ciktāl Komisija tālāk iebilst, ka *Comitato* "pakāpjveida" pilnvarojums nav pietiekami pierādīts, šis iebildums ir pieņemams. Proti, Komisija neizvirza iebildumus par Pirmās instances tiesas veikto faktu izvērtējumu, bet gan, gluži otrādi, par to, ka Pirmās instances tiesas rīcībā nebija vajadzīgo faktu, lai izdarītu pieņēmumu par šādu *Comitato* pilnvarojumu. Apelācijas sūdzībā šāds iebildums ir pieņemams [61].

99. Komisijas iebildumu nevar noraidīt, tikai atsaucoties uz to, ka Pirmās instances tiesas pamatojums bija pietiekams, jo Pirmās instances tiesas spriedumā nav jāsniedz detalizēts pamatojums par katru atsevišķo punktu. Tas nozīmētu, ka Pirmās instances tiesa ir faktiski pārbaudījusi *Comitato* "pakāpjveida" pilnvarojuma esamību un savu pamatojumu ir tikai lakoniski formulējusi. Tomēr *Comitato* pati ir norādījusi, ka tā Pirmās instances tiesai nav iesniegusi savus statūtus, no kuriem izriet attiecīgais pilnvarojums.

100. Es tomēr uzskatu, ka *Comitato* tiesības celt prasību šajā lietā nevar balstīt tikai uz apstākli, ka tā pārstāv profesionālo asociāciju intereses. Gluži pretēji, uzskatu, ka saskaņā ar iepriekš minēto judikatūru ir pietiekami, ja *Comitato* aizstāv vismaz dažu uzņēmumu intereses, kuriem ir tiesības celt prasību, un vienlaicīgi cenšas aizsargāt visas nozares intereses. Šajā lietā jau no tā apstākļa, ka *Comitato* ir iesniegusi prasību kopā ar tādiem prasību celt tiesīgiem uzņēmumiem kā *Coopservice*, var secināt, ka *Comitato* ar vismaz šo uzņēmumu piekrišanu ir izpildījusi savu uzdevumu. Turklāt jānorāda, ka *Comitato* ir aktīvi piedalījusies formālajā izmeklēšanas procedūrā.

101. Tādēļ ierosinu noraidīt trešo Komisijas apelācijas pamatu, daļēji mainot pārsūdzētā sprieduma pamatojumu.

61 — Tiesas 2002. gada 15. oktobra spriedums apvienotajās lietās C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, no C-250/99 P līdz C-252/99 P un C-254/99 P *Limburgse Vinyl Maatschappij* u.c./Komisija (*Recueil*, I-8375. lpp., 392.–405. punkts).

D — *Par interesi celt prasību*

102. Ar savu ceturto apelācijas pamatu *Komisija* iebilst, ka Pirmās instances tiesa nav pietiekami izvērtējusi prasītāju interesi celt prasību. Iesniedzot prasības pieteikumu, šādas intereses nebija, jo šajā brīdī nebija skaidrs, vai prasītājiem būs pienākums atmaksāt saņemto atbrīvojumu no sociālā nodrošinājuma maksājumiem. *Italgas* uzskata, ka šis iebildums ir jānoraida. Pirmās instances tiesa ir pamatoti norādījusi, ka interese celt prasību izriet tieši no apstrīdētā lēmuma.

103. Ceturtais Komisijas apelācijas pamats ir nepamatots. Kā Pirmās instances tiesa pareizi ir norādījusi pārsūdzētā sprieduma 88. un 89. punktā, prasītājiem bija interese celt prasību, jo apstrīdētā lēmuma atcelšana uzlabotu viņu tiesisko stāvokli. Jau pats apstrīdētais lēmums tieši ietekmēja reālo atbrīvojuma no sociālā nodrošinājuma maksājumiem saņēmēju tiesisko stāvokli [62]. Tas šajā lietā pamato ne tikai reālo saņēmēju tiesības celt prasību, bet arī interesi celt prasību. Tomēr šī interese vēlāk var zust, ja ir pietiekami droši zināms, ka valsts iestādes reālajam saņēmējam neliks atmaksāt saņemto atbrīvojumu no sociālā nodrošinājuma maksājumiem [63].

62 — Skat. šo secinājumu 72.–78. punktu.

63 — Skat. šo secinājumu 80. un nākamos punktus.

E — *Secinājums*

104. Pirmais Komisijas apelācijas pamats ir pamatots tiktāl, ciktāl Pirmās instances tiesa nav pārbaudījusi, kādā apmērā *Comitato* prasības pamatus, uz kuriem tā balstās lietā T-277/00, ir izvirzījusi agrākā lietā T-231/00, un ciktāl Pirmās instances tiesa nav noraidījusi *Comitato* prasību lietā T-277/00 *lis pendens* dēļ kā nepieņemamu tādā apjomā, kas attiecas uz identiskiem prasības pamatiem. Pārējā daļā Komisijas pretapelācija ir jānoraida.

VI — Par *Italgas*, *Hotel Cipriani* un *Comitato* apelācijas sūdzībām

105. Pārsūdzētajā spriedumā Pirmās instances tiesa prasības lietās T-254/00, T-270/00 un T-277/00 ir noraidījusi kā nepamatotas. *Hotel Cipriani*, *Italgas* un *Comitato*, kas bija prasītājas šajās lietās, savās apelācijas sūdzībās galvenokārt apgalvo, ka Pirmās instances tiesa ir pieļāvusi kļūdas tiesību piemērošanā, piemērojot EKL 87. panta 1. punktu, 86. panta 2. punktu, 87. panta 3. punkta c) un d) apakšpunktu, kā arī Regulas Nr. 659/1999 14. un 15. pantu. Turklāt Pirmās instances tiesa nav ievērojusi nediskriminācijas principu un ir nepamatoti atzinusi, ka Komisija apstrīdēto lēmumu ir pietiekami pamatojusi. Turpinājumā es kopīgi izvērtēšu

paralēlos *Hotel Cipriani*, *Italgas* un *Comitato* (turpmāk tekstā — "apelācijas sūdzības iesniedzējas") apelācijas pamatus [64].

A — *Par atbrīvojuma no sociālā nodrošinājuma maksājumiem kompensējošo raksturu*

1) Pārsūdzētā sprieduma pamatojums

106. Apelācijas sūdzības iesniedzējas vispirms vēršas pret Pirmās instances tiesas secinājumu, ka atbrīvojums no sociālā nodrošinājuma maksājumiem ir kvalificējams kā priekšrocība EKL 87. panta 1. punkta izpratnē. Komisija apstrīdētajā lēmumā ir secinājusi, ka atbrīvojums no sociālā nodrošinājuma maksājumiem nezaudē savu priekšrocības raksturu tādēļ, ka ar to ir paredzēts kompensēt strukturālos trūkumus, kam pakļauti Venēcijas un Kiodžas teritorijā esošie uzņēmumi. Pārsūdzētā sprieduma 179.–198. punktā Pirmās instances tiesa ir piekritusi šim Komisijas secinājumam.

107. Šajā sprieduma daļā Pirmās instances tiesa vispirms ir atsaukusies uz Tiesas judikatūru, kā arī uz to, ka konkurences tiesību aktu mērķis nav nodrošināt ideālu konkurenci, bet gan tikai reālu un efektīvu konkurenci [65]. Pirmās instances tiesa gan ir piekritusi, ka dažās īpašās situācijās labvēlība, kuras mērķis ir kompensēt trūkumu, var nebūt priekšrocība EKL 87. panta 1. punkta izpratnē. Tomēr šajā lietā, kurā atbrīvojumam no sociālā nodrošinājuma maksājumiem vajadzētu daļēji kompensēt strukturālos trūkumus uzņēmumiem to atrašanās vietas dēļ, nav šādas īpašas situācijas [66].

108. Pirmās instances tiesa pakārtoti ir balstījusies uz to, ka starp atbrīvojumu no sociālā nodrošinājuma maksājumiem un mērķi kompensēt papildu izmaksas, kas rodas Venēcijas un Kiodžas teritorijā, nav tiešas saistības [67]. Turklāt Itālijas valdība nav salīdzinājusi, no vienas puses, Venēcijā vai Kiodžā izvietotu uzņēmumu un, no otras puses, vidusmēra uzņēmumu Kopienā, bet gan ir salīdzinājusi tikai, no vienas puses, Venēcijā vai Kiodžā izvietota uzņēmuma izmaksas un, no otras puses, uz cietzemes esoša Itālijas uzņēmuma izmaksas [68].

64 — *Comitato* apelācijas sūdzība tiek pārbaudīta gadījumam, ja Pirmās instances tiesa nepiekrīt šeit paustajam viedoklim par daļēju *Comitato* prasības nepieņemamību. *Coopservice* izvirzītie iebildumi par EKL 87. panta 2. punkta b) apakšpunkta un 3. punkta b) apakšpunkta pārkāpumu netiks izvērtēti, jo *Coopservice* nav laicīgi iesniegusi apelācijas sūdzību un šos iebildumus nav izvirzījusi neviena no apelācijas sūdzības iesniedzējām.

65 — Pārsūdzētā sprieduma 182.–184. punkts.

66 — Pārsūdzētā sprieduma 185.–188. punkts.

67 — Pārsūdzētā sprieduma 189.–191. punkts.

68 — Pārsūdzētā sprieduma 191.–194. punkts.

2) Galvenie lietas dalībnieku argumenti

109. Apelācijas sūdzības iesniedzējas vispirms vēršas pret Pirmās instances tiesas pamatojumu, ka atbrīvojums no sociālā nodrošinājuma maksājumiem nezaudē savu priekšrocības raksturu tādēļ, ka ar to ir paredzēts kompensēt strukturālos trūkumus, kam pakļauti Venēcijas un Kiodžas teritorijā esošie uzņēmumi. *Comitato* un Itālijas valdība šajā sakarā iebilst, ka Pirmās instances tiesa nav pietiekami ņēmusi vērā atbrīvojuma no sociālā nodrošinājuma maksājumiem kompensējošo raksturu. Priekšrocība, kuras mērķis ir tikai kompensēt neizdevīgos konkurences apstākļus, nav valsts atbalsts. Valsts režīma mērķis bija tikai saglabāt Venēcijā vai Kiodžā izvietoto uzņēmumu konkurētspēju. Ir pretrunīgi piemērot valsts atbalsta aizliegumu tādējādi, ka tas izraisītu uzņēmumu aiziešanu un konkurences likvidēšanu. *Hotel Cipriani* un *Coopservice* argumentē, ka Pirmās instances tiesa nav pietiekami ņēmusi vērā valsts likumdevēja mērķi, kurš ir vēlējies saglabāt Venēcijas vēsturisko centru un veicināt nodarbinātību. Itālijas likumdevējs ir kvalitatīvi un kvantitatīvi izvērtējis lielākus apgrūtinājumus, kam ir pakļauts Venēcijā un Kiodžā izvietots uzņēmums. Šis izvērtējums nav pieejams Komisijai un Pirmās instances tiesai, lai to detalizēti analizētu. Turklāt nevar atsaukties uz to, ka lielākas izmaksas var absorbēt, palielinot viesnīcu cenas. Pirmkārt, ne visi saņēmēji uzņēmumi darbojas tūrisma jomā. Otrkārt, konkurences rezultātā cenām vajadzētu nevis palielināties, bet gan samazināties.

110. *Italgas* iebilst, ka ir pieļauta kļūda pamatojumā. Pirmās instances tiesa esot atzinusi, ka ir īpašas situācijas, kurās trūkumu kompensācijas rezultātā zūd pasākuma priekšrocības raksturs, bet tā nav pārliecinoši raksturojusi, kādēļ šajā lietā nav šādas īpašas situācijas.

111. Turklāt Itālijas valdība, izmantojot salīdzinājumu starp Itālijas iestādēm un privātuzņēmumu, kā arī starp sociālajām iemaksām un apdrošināšanas prēmijām, apgalvo, ka privāts uzņēmums tādā gadījumā, kāds tiek aplūkots šajā lietā, būtu samazinājis apdrošināšanas prēmijas.

112. Turklāt apelācijas sūdzības iesniedzējas vēršas pret Pirmās instances tiesas pakārtoto pamatojumu, atbilstoši kuram starp atbrīvojumu no sociālā nodrošinājuma maksājumiem un mērķi kompensēt papildu izmaksas, kas rodas Venēcijas un Kiodžas teritorijā, nav tiešas saistības [69], kā arī pret pakārtoto pamatojumu, atbilstoši kuram Itālijas iestādes nav

69 — Pārsūdzētā sprieduma 189.–191. punkts.

salīdzinājušas, no vienas puses, Venēcijā vai Kiodžā izvietotu uzņēmumu un, no otras puses, vidusmēra uzņēmumu Kopienā [70].

113. *Komisija* uzskata, ka šie iebildumi ir jānoraida. Vispirms Pirmās instances tiesa galu galā esot pamatoti secinājusi, ka strukturālo trūkumu kompensācijas mērķis nelikvidē atbrīvojuma no sociālā nodrošinājuma maksājumiem kā priekšrocības EKL 87. panta 1. punkta izpratnē raksturu. Tikai Pirmās instances tiesas pamatojums ir juridiski kļūdains un tādēļ tas ir jāmaina. Proti, nav nekādas īpašas situācijas, kurā priekšrocība varētu izzust, pamatojoties uz mērķi kompensēt kādas nozares vai reģiona strukturālos trūkumus. Tādēļ ir jāmaina pārsūdzētā sprieduma pamatojums. Turklāt ir jānoraida arī apelācijas sūdzības iesniedzēju iebildumi, kas ir vērsti pret Pirmās instances tiesas pakārtoto pamatojumu.

3) Juridiskais vērtējums

114. Vispirms ir jāpārbauda, vai Pirmās instances tiesa ir nepamatoti uzskatījusi, ka atbrīvojums no sociālā nodrošinājuma maksājumiem ir priekšrocība EKL 87. panta 1. punkta izpratnē, kaut arī Itālijas likumdevējs ar to ir vēlējies kompensēt Venēcijā un Kiodžā izvietoto uzņēmumu neizdevīgos konkurences apstākļus.

a) Par priekšrocības jēdziena interpretāciju

115. Ciktāl apelācijas sūdzības iesniedzējas iebilst, ka Pirmās instances tiesa ir nepareizi interpretējusi priekšrocības jēdzienu EKL 87. panta 1. punkta izpratnē, šie iebildumi ir jānoraida.

116. Proti, Pirmās instances tiesa pārsūdzētā sprieduma 182. punktā ir balstījusies uz Tiesas judikatūru, atbilstoši kurai dalībvalsts centieni ar priekšrocībām kompensēt konkrētas nozares vai konkrēta reģiona uzņēmumu nelabvēlīgos konkurences apstākļus neizbeidz šo pasākumu atbalsta raksturu [71].

117. Proti, vērtējot, vai pasākums ir atbalsts EKL 87. panta 1. punkta izpratnē, principā netiek ņemti vērā tā mērķi, bet gan tā iedarbība. Attiecīgā pasākuma mērķi tiek ņemti vērā, tikai pārbaudot, vai pasākums ir saderīgs ar

70 — Pārsūdzētā sprieduma 191.–194. punkts.

71 — Tiesas 1969. gada 10. decembra spriedums apvienotajās lietās 6/69 un 11/69 Komisija/Francija (*Recueil*, 523. lpp., 20. un 21. punkts), 1999. gada 19. maija sprieduma lietā C-6/97 Itālija/Komisija (*Recueil*, I-2981. lpp., 21. punkts), iepriekš 42. zemsvītras piezīmē minētais spriedums lietā Itālija/Komisija, 61. punkts.

iekšējo tirgu [72]. Kā Pirmās instances tiesa ir norādījusi pārsūdzētā sprieduma 185.–187. punktā, šis princips judikatūrā gan ne vienmēr tiek ievērots. Tomēr šīs lietas mērķiem nav jāveic detalizēta īpašo situāciju analīze, kurās judikatūra atkāpjas no šī principa. Proti, Komisija pamatoti norāda, ka mērķis kompensēt neizdevīgus konkurences apstākļus uzņēmumiem to atrašanās vietas dēļ neattaisno atkāpi no šī principa.

118. Tas atbilst jau EKL 87. panta struktūrai. Proti, saskaņā ar EKL 87. panta 3. punkta a) līdz d) apakšpunktu šāds mērķis zināmos apstākļos var tikt ņemts vērā, vērtējot atbalsta saderību ar kopējo tirgu. Tādējādi šīs tiesību normas sistēma neļauj šādu mērķi ņemt vērā jau EKL 87. panta 1. punktā noteiktā valsts atbalsta elementa kontekstā.

119. Turklāt šāda mērķa vērā ņemšana EKL 87. panta 1. punkta kontekstā nebūtu arī saderīga ar šī noteikuma jēgu un mērķi. Kā Komisija apstrīdētā lēmuma 53. apsvērumā un Pirmās instances tiesa pārsūdzētā sprieduma 184. punktā ir pamatoti secinājušas, EKL 87. panta 1. punkts aizsargā visus konkurences veidus no valsts iejaukšanās atbalsta formā. Tādējādi tiek aizsargāta ne tikai konkurence starp uzņēmumiem, kas darbojas līdzīgos apstākļos, bet arī starp uzņēmumiem, kas darbojas nevienlīdzīgos apstākļos. Pretēji *Comitato* un Itālijas valdības viedoklim, EKL 87. panta 1. punkts aizsargā turklāt arī izstumšanas konkurenci. Tomēr izstumšanas konkurences negatīvās sekas var tikt ņemtas vērā, piemērojot EKL 87. panta 3. punktu.

b) Par kļūdu pamatojumā

120. Tālāk ir jānoraida *Italgas* izvirzītais iebildums, atbilstoši kuram Pirmās instances tiesa nav pietiekami pamatojusi, kā atbrīvojums no sociālā nodrošinājuma maksājumiem atšķiras no īpašajām situācijām, kurās izvirzītais mērķis izņēmuma veidā var tikt ņemts vērā, vērtējot apbalsta raksturu. Proti, Pirmās instances tiesa pārsūdzētā sprieduma 181. un 182. punktā vispirms ir pamatoti balstījusies uz Tiesas pastāvīgo judikatūru, atbilstoši kurai dalībvalsts centieni ar priekšrocībām kompensēt konkrētas nozares vai konkrēta reģiona uzņēmumu nelabvēlīgos konkurences apstākļus neizbeidz šo pasākumu atbalsta raksturu. Tālāk Pirmās instances

72 — Šajā ziņā skat. arī Grespan, D., Santamato. S., minēti iepriekš 48. zemsvītras piezīmē, 2307.

tiesa pārsūdzētā sprieduma 184. punktā ir pamatoti secinājusi, ka EKL 87. panta 1. punkts aizsargā visus konkurences veidus. No šī pamatojuma jau izrietēja, ka atbrīvojuma no sociālā nodrošinājuma maksājumiem mērķis acīmredzami nebija piemērots, lai tas zaudētu atbalsta raksturu. Ņemot vērā iepriekš minēto, nebija nepieciešams, lai Pirmās instances tiesa detalizētāk izskatītu jautājumu par īpašām situācijām, kurās pasākuma mērķis var tikt ņemts vērā jau EKL 87. panta 1. punkta kontekstā. Gluži pretēji, bija pietiekami, ka Pirmās instances tiesa pārsūdzētā sprieduma 188. punktā konstatēja, ka šoreiz nav runa par tādu īpašu situāciju un, ievērojot iepriekš minētos argumentus, ir acīmredzams, ka atbrīvojums no sociālā nodrošinājuma maksājumiem ir priekšrocības EKL 87. panta 1. punkta izpratnē.

c) Par privāta uzņēmēja kritēriju

121. Itālijas valdības norāde uz to, ka Pirmās instances tiesai bija jāpiemēro privāta uzņēmēja kritērijs, ir nebūtiska jau tādēļ vien, ka Itālijas Republika pati nav iesniegusi apelācijas sūdzību un neviena no apelācijas sūdzības iesniedzējām nebalstās uz šo iebildumu. Salīdzinājums ar privātu uzņēmumu visādā ziņā ir nepamatots, it īpaši tādēļ, ka privāts uzņēmējs netiecas sasniegt tādu mērķi, kāds ir izvirzīts atbrīvojumam no sociālā nodrošinājuma maksājumiem, un ka Venēcijā un Kiodžā uzņēmumiem atbrīvojums tika piešķirts neatkarīgi no to attiecīgās finansiālās situācijas, kas neatbilst principam gūt maksimālu peļņu, uz ko balstītos privāts uzņēmējs.

d) Secinājums

122. Tādējādi apelācijas sūdzības iesniedzēju iebildumi, kas vērsti pret Pirmās instances tiesas secinājumu, atbilstoši kuram Venēcijā un Kiodžā izvietoto uzņēmumu neizdevīgo apstākļu kompensācijas mērķis nevar izbeigt atbrīvojuma no sociālā nodrošinājuma maksājumiem atbalsta raksturu, ir jānoraida.

123. Pretēji Komisijas viedoklim, neuzskatu par obligāti nepieciešamu mainīt sprieduma pamatojumu. Proti, tas būtu vajadzīgs tikai tad, ja apelācijas sūdzības iesniedzēju iebildumus nevarētu noraidīt, balstoties uz pārsūdzētā sprieduma pamatojumu. Kā jau iepriekš raksturots, iebildumus tomēr var noraidīt, balstoties uz iepriekš izklāstītajiem pamatojuma elementiem, Pirmās instances tiesai individuāli neizskatot jautājumu, kādos specifiskos gadījumos izvirzītais mērķis izņēmuma veidā var tikt ņemts vērā, jau vērtējot atbalsta raksturu. Tādēļ uzskatu, ka Pirmās instances tiesas pamatojums sprieduma

185.–188. punktā nav jāmaina, pat ja tās apsvērumos šajā sprieduma daļā būtu pieļautas juridiskas kļūdas.

B — *Par konkurences izkropļošanas un tirdzniecības starp dalībvalstīm iespaidošanas nosacījuma pārbaudi*

124. Pārējie apelācijas sūdzības iesniedzēju iebildumi, kas vērsti pret Pirmās instances tiesas pakārtotajiem argumentiem pārsūdzētā sprieduma 189.–194. punktā, ir jānoraida kā neatbilstoši [73]. Proti, Pirmās instances tiesas secinājumu, atbilstoši kuram atbrīvojums no sociālā nodrošinājuma maksājumiem ir priekšrocība EKL 87. panta 1. punkta izpratnē, apstiprina jau pamatojums, ka atbrīvojuma no sociālā nodrošinājuma maksājumiem mērķis kompensēt Venēcijā un Kiodžā izvietoto uzņēmumu neizdevīgos konkurences apstākļus nevar tikt ņemts vērā EKL 87. panta 1. punkta kontekstā. Līdz ar to kļūda tiesību piemērošanā, kas pieļauta Pirmās instances tiesas pakārtotajā pamatojumā, nav piemērota, lai apšaubītu Pirmās instances tiesas secinājumu, atbilstoši kuram atbrīvojums no sociālā nodrošinājuma maksājumiem ir priekšrocība EKL 87. panta 1. punkta izpratnē.

125. Tādējādi apelācijas sūdzības iesniedzēju iebildumi, kas vērsti pret šo secinājumu, ir jānoraida pilnībā.

1) Pārsūdzētā sprieduma pamatojums

126. Tālāk apelācijas sūdzības iesniedzējas izvirza iebildumus par Pirmās instances tiesas secinājumiem, atbilstoši kuriem Komisija ir pietiekami pārbaudījusi, vai atbrīvojuma no sociālā nodrošinājuma maksājumiem shēma izkropļo konkurenci un iespaido tirdzniecību starp dalībvalstīm, un to ir arī pietiekami pamatojusi. Pirmās instances tiesa šos secinājumus ir balstījusi uz pamatojumu pārsūdzētā sprieduma 222.–252. punktā. Šajā sprieduma daļā tā vispirms ir norādījusi, ka, pārbaudot daudznozaru shēmu, Komisija var aprobežoties ar attiecīgās shēmas īpašību izpēti, neaplūkojot individuālus gadījumus [74]. Tālāk Pirmās instances tiesa ir norādījusi, ka pierādīšanas pienākumu sadalījums valsts atbalsta kontroles procedūrā ir atkarīgs no tā, vai Komisija un attiecīgā dalībvalsts vai ieinteresētās trešās personas ievēro savus procesuālos pienākumus [75]. Attiecīgajai dalībvalstij vai ieinteresētām trešām personām ir pienākums administratīvajā procedūrā sniegt Komisijai visu nepieciešamo informāciju [76].

73 — Šajā ziņā skat. 58. zemsvītras piezīmē minēto judikatūru.

74 — Pārsūdzētā sprieduma 227.–231. punkts.

75 — Pārsūdzētā sprieduma 232. punkts.

76 — Pārsūdzētā sprieduma 233. un 234. punkts.

Tādēļ daudznozaru atbalsta shēmas gadījumā Komisijai pienākums pārbaudīt konkurences izkropļošanas un tirdzniecības starp dalībvalstīm iespaidošanas nosacījumus ir tikai tad, ja tai administratīvajā procedūrā par šo jautājumu ir iesniegta pietiekama informācija. Ja Komisijas rīcībā nav pietiekamas informācijas, tad saskaņā ar judikatūru tā var pamatoties uz pieņēmumu, kas balstīts uz attiecīgās atbalsta shēmas īpašību analīzi [77]. Arī Komisijas nepieciešamā pamatojuma apjoms ir atkarīgs no tā, kādi dati un fakti Komisijai ir paziņoti administratīvajā procedūrā [78]. Komisijas lēmuma likumība ir jānovērtē, pamatojoties tikai uz tiem faktiem, kas tai bija zināmi lēmuma pieņemšanas laikā [79].

127. Turpmākā gaitā Pirmās instances tiesa ir pārbaudījusi, vai, ņemot vērā šīs norādes, Komisijas pamatojums ir bijis pietiekams, un ir to apstiprinājusi it īpaši tādēļ, ka administratīvās procedūras laikā Komisijai nosūtītajos apsvērumos un dokumentos netika norādīts neviens fakts vai konkrēti dati, lai vērstu tās uzmanību uz noteiktu nozaru konkrēto stāvokli un ļautu tai cita starpā pierādīt, ka šajās nozarēs attiecīgais atbrīvojums no sociālā nodrošinājuma maksājumiem nevarēja iespaidot tirdzniecību starp dalībvalstīm un ietekmēt konkurenci. Tādēļ Komisijai nebija pienākuma pieprasīt papildu informāciju no valsts iestādēm [80].

128. Uzreiz pēc tam Pirmās instances tiesa noraidīja pamatus par nediskriminācijas principa neievērošanu un pamatojuma pretrunīgumu, kas tika izvirzīti saistībā ar to, ka Komisija ir ņēmusi vērā pašvaldības uzņēmumu situāciju, turpretī prasītāju vai attiecīgi konkrētu ekonomikas nozaru situācija nav ņemta vērā. Arī šajā sakarā Pirmās instances tiesa ir balstījusies uz to, ka Komisijai administratīvajā procedūrā tika iesniegta konkrēta informācija par pašvaldības uzņēmumiem [81].

129. Pirmās instances tiesa vēl arī ir noraidījusi iebildumu, ka Komisijai bija pamatīgāk jāizskata jautājums par atbrīvojuma no sociālā nodrošinājuma maksājumiem nelielo apmēru un uzņēmumu saņēmēju darbības vietējo raksturu. Atbrīvojuma no sociālā nodrošinājuma maksājumiem nelielais apmērs neizslēdz iespējamību, ka tiek iespaidota tirdzniecība starp dalībvalstīm. Pat ja uzņēmumi saņēmēji

77 — Pārsūdzētā sprieduma 235. punkts.
78 — Pārsūdzētā sprieduma 236. un 237. punkts.
79 — Pārsūdzētā sprieduma 238. punkts.
80 — Pārsūdzētā sprieduma 239.–243. punkts.
81 — Pārsūdzētā sprieduma 244.–245. punkts.

savu darbību veic tikai vietējā līmenī, tirdzniecība starp dalībvalstīm var tikt iespaidota un konkurence var tikt izkropļota [82].

130. Rezultātā Pirmās instances tiesa ir secinājusi, ka Komisijas lēmums bija pietiekami pamatots [83].

131. Visbeidzot, Pirmās instances tiesa ir noraidījusi arī prasības pamatu, atbilstoši kuram apstrīdētais lēmums nebija pietiekami precīzs, lai valsts iestādes to varētu izpildīt. Šajā sakarā tā norādīja, ka apstrīdētā lēmuma pamatojums bija pietiekams, lai ļautu valsts iestādēm noteikt uzņēmumus, kam ir jāatdod saņemtais atbalsts. Turklāt valsts iestādēm, izpildot apstrīdēto lēmumu, nav jāpārbauda katrā atsevišķā gadījumā, vai ir izpildīti EKL 87. panta 1. punkta piemērošanas nosacījumi [84].

2) Galvenie lietas dalībnieku argumenti

132. *Italgas* iebilst, ka Pirmās instances tiesa, uzskatot, ka valsts iestādēm vai ieinteresētām trešām personām ir pienākums pierādīt EKL 87. panta 1. panta nosacījumu izpildi, ir pārkāpusi noteikumus par pierādīšanas pienākuma sadali.

133. Pirmās instances tiesa vēl arī ir juridiski kļūdaini secinājusi, ka Komisija ir pietiekami pamatojusi savu lēmumu. Komisija pirms apstrīdētā lēmuma pieņemšanas esot saņēmusi informāciju, kas radījusi šaubas par to, vai atbrīvojums no sociālā nodrošinājuma maksājumiem konkrētās uzņēmumu kategorijās vai konkrētās nozarēs var izkropļot konkurenci un iespaidot tirdzniecību starp dalībvalstīm. Komisija gan bija aicinājusi Itālijas iestādes iesniegt visu nepieciešamo informāciju, lai varētu novērtēt pašvaldības uzņēmumu situāciju. Tomēr Komisijai būtu vajadzējis turpināt pārbaudīt arī citas uzņēmumu kategorijas, uz kurām tai tika norādīts. Katrā ziņā tai vajadzēja precizēt, kādi kritēriji valsts iestādēm jāievēro, izpildot lēmumu, lai nepieļautu, ka valsts iestādes atgūst priekšrocības, kas nav valsts atbalsts.

134. Pirmās instances tiesa esot arī sagrozījusi pierādījumus. Proti, no Venēcijas pašvaldības 1998. gada 18. maija vēstules, Itālijas valdības 1999. gada 23. janvāra paziņojuma un Itālijas iestāžu 1999. gada 10. jūnija vēstules ir izrietējušas ne tikai norādes uz to, ka pašvaldības uzņēmumu gadījumā atbrīvojums no sociālā nodrošinājuma maksājumiem nevarēja izkropļot konkurenci un iespaidot

82 — Pārsūdzētā sprieduma 246.–248. punkts.
83 — Pārsūdzētā sprieduma 250.–253. punkts.
84 — Pārsūdzētā sprieduma 251. un 252. punkts.

tirdzniecību starp dalībvalstīm. Vēl vairāk, no tiem izrietēja arī informācija par citām uzņēmumu kategorijām.

135. Visbeidzot, juridiski kļūdains esot Pirmās instances tiesas secinājums, atbilstoši kuram apstrīdētais lēmums bijis pietiekami konkrēts, lai valsts iestādes to varētu izpildīt. Kā Komisija pati atzīst, apstrīdētais lēmums esot nepilnīgs un to vajadzējis papildināt ar Komisijas 2001. gada 29. augusta un 29. oktobra vēstulēm. Šādu nepilnīgu lēmumu pieņemšana neesot saderīga ar valsts atbalsta kontroles sistēmu. Pirmkārt, Komisijai jau formālās izmeklēšanas procedūras ietvaros vajadzētu izskatīt norādes par to, ka konkrētos gadījumos valsts atbalsts neeksistē vai arī tas ir saderīgs ar kopējo tirgu. Jo tikai šādā veidā tiek nodrošināts, ka valsts iestādes var pienācīgi īstenot Komisijas lēmumus. Otrkārt, izmeklēšanas darbības nevar pārnest uz lēmuma izpildes procedūru, jo tādā gadījumā nav nodrošināta ne atbilstīga Komisijas izmeklēšana, ne Kopienu tiesu īstenotā Komisijas kontrole.

136. Arī *Hotel Cipriani* vēršas pret Pirmās instances tiesas secinājumu, ka Komisijas lēmums ir bijis pietiekami pamatots. Viesnīcu un restorānu tirgi esot jānorobežo vietējā mērogā, jo tūristi vispirms izvēlas teritoriālo mērķi un pēc tam — viesnīcu vai restorānu. Tā kā viesnīcas Venēcijā nekonkurē ar viesnīcām citās pilsētās, atbrīvojums no sociālā nodrošinājuma maksājumiem nebūtu varējis iespaidot tirdzniecību starp dalībvalstīm.

137. Pēc *Comitato* domām, Pirmās instances tiesa ar secinājumu, ka Komisija ir izpildījusi savus procesuālos pienākumus, nav ievērojusi nediskriminācijas principu. Proti, Komisija esot padziļināti analizējusi tikai pašvaldības uzņēmumus, bet ne citas uzņēmumu kategorijas.

138. Tālāk arī *Comitato* un *Itālijas valdība* vēršas pret Pirmās instances tiesas secinājumu, atbilstoši kuram Komisija nav pieļāvusi kļūdu pamatojumā. Arī reģionālā atbalsta shēmas gadījumā Komisija nedrīkst tikai izdarīt principiālus secinājumus vai balstīties uz prezumpciju, bet gan tai ir jāpierāda, ka ir izpildīti EKL 87. panta 1. punkta nosacījumi. Komisija pamatojumā vienīgi secina, ka atbrīvojums no sociālā nodrošinājuma maksājumiem ir piešķirts uzņēmumiem, kas aktīvi piedalās tirdzniecībā starp dalībvalstīm, piemēram, komercnozares un pakalpojumu nozares uzņēmumiem. Tā nav ņēmusi vērā, ka daudzi Venēcijas un Kiodžas uzņēmumi ir darbojušies tikai vietējā mērogā, kaut gan tas izrietēja no informācijas, kas tika iesniegta

Komisijai. Itālijas valdība uzskata, ka Komisijai bija vairāk jāņem vērā atbrīvojuma no sociālā nodrošinājuma maksājumiem nelielais apmērs, atbalsta saņēmēju darbības vietējais raksturs un Venēcijas insularitāte.

139. Visbeidzot, Itālijas valdība pārstāv viedokli, ka bija jāpiemēro individuālā atbalsta novērtēšanas kritēriji, jo Komisija varēja zināt atbalsta saņēmējus un atbrīvojuma no sociālā nodrošinājuma maksājumiem apmēru. Pēc apstrīdētā lēmuma pieņemšanas Komisija attiecībā uz konkrētiem uzņēmumiem noraidīja valsts atbalsta esamību, jo šo uzņēmumu gadījumā nebija iespaidota tirdzniecība starp dalībvalstīm. Šādu analīzi Komisijai bija jāveic jau formālajā izmeklēšanas procedūrā.

140. Komisija uzskata, ka šie iebildumi ir jānoraida. Pirmās instances tiesa esot pamatoti secinājusi, ka Komisija ir pietiekami pamatojusi savu lēmumu.

141. Pirmkārt, Pirmās instances tiesa esot pamatoti norādījusi, ka, novērtējot nelikumīgu daudznozaru atbalsta shēmu, Komisija var aprobežoties ar vispārīgu redzējumu, neanalizējot katru konkrēto ekonomikas nozari. Šajā gadījumā valsts iestāžu un ieinteresēto trešo personu pienākums ir sniegt Komisijai nepieciešamo informāciju, lai ļautu tai novērtēt, vai pasākums konkrētās ekonomikas nozarēs neizkropļo konkurenci vai neiespaido tirdzniecību starp dalībvalstīm. Tomēr Komisijai iesniegtajā informācijā nebija specifisku ziņu par tādām ekonomikas nozarēm kā viesnīcu nozare un gāzes piegāde.

142. Otrkārt, Pirmās instances tiesa ir pamatoti norādījusi, ka konkurenci var izkropļot un tirdzniecību starp dalībvalstīm var iespaidot arī priekšrocību radīšana vietēja rakstura darbībām, jo tas var ietekmēt konkrētu produktu un pakalpojumu piedāvājumu.

143. Treškārt, Pirmās instances tiesa gan ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā attiecībā uz pierādīšanas pienākumu. Tomēr tās secinājumi galu galā ir bijuši pamatoti, tādēļ šie iebildumi ir jānoraida, mainot pārsūdzētā sprieduma pamatojumu. Proti, Komisija ir iesniegusi pierādījumu, ka atbrīvojuma no sociālā nodrošinājuma maksājumiem shēma ir valsts atbalsts. Komisijas pārbaudes priekšmets ir bijusi atbrīvojuma no sociālā nodrošinājuma maksājumiem shēma, nevis atbilstoši šai shēmai piešķirtās individuālās priekšrocības. Ja šī shēma būtu vispirms iesniegta Komisijai, tādā gadījumā Komisijai tā principā

būtu jānovērtē tikai vispārīgi, neņemot vērā individuālos gadījumus. Dalībvalsts pienākums ir norādīt Komisijai uz īpašām situācijām. Šie principi jāpiemēro arī tad, ja dalībvalsts neievēro savu paziņošanas pienākumu. Proti, dalībvalstis nedrīkst tikt atalgotas par sava paziņošanas pienākuma neievērošanu. Kā izriet no pārsūdzētā sprieduma, Komisijai netika iesniegta konkrēta informācija par prasītājiem uzņēmumiem. Šajā sakarā Komisija norāda, ka tā vairākkārt ir aicinājusi valsts iestādes iesniegt informāciju.

144. Ceturtkārt, iebildums par pierādījumu sagrozīšanu ir jānoraida. Ciktāl *Italgas* apstrīd Pirmās instances tiesas veikto faktu vērtējumu, tas ir nepieņemami apelācijas tiesvedībā. Ciktāl *Italgas* izvirza iebildumu par pierādījumu sagrozīšanu, principā tas ir pieņemams. Tomēr pēc būtības *Italgas* iebilst nevis par pierādījumu sagrozīšanu, bet gan par Pirmās instances tiesas veikto pierādījumu vērtējumu. Tik un tā Pirmās instances tiesa ir pamatoti secinājusi, ka pierādījumos minētajā vispārīgajā informācijā nebija konkrētu ziņu, kas pievērstu Komisijas uzmanību īpašajai situācijai konkrētās nozarēs.

145. Piektkārt, ir jānoraida arī *Italgas* iebildums, ka apstrīdētais lēmums ir nepilnīgs. Ciktāl apstrīdētā sprieduma pamatojumā ir pretrunas, tas ir saistīts ar kļūdām tiesību piemērošanā, ko Pirmās instances tiesa ir pieļāvusi, vērtējot tiesības celt prasību. Turklāt, vērtējot daudznozaru atbalsta shēmu, Komisijai nav jāanalizē individuāli gadījumi.

3) Juridiskais vērtējums

146. Apelācijas sūdzības iesniedzējas apstrīd Pirmās instances tiesas secinājumu, atbilstoši kuram Komisija apstrīdētajā lēmumā ir pietiekami pārbaudījusi, vai atbrīvojuma no sociālā nodrošinājuma maksājumiem shēma izkropļo konkurenci un iespaido tirdzniecību starp dalībvalstīm, un ir to atbilstīgi pamatojusi. Šajā sakarā tās iebilst, ka ir pieļauta kļūda tiesību piemērošanā gan tajā Pirmās instances tiesas pamatojuma daļā, kurā tā ir raksturojusi piemērojamo pārbaudes kritēriju, gan tajā pamatojuma daļā, kurā Pirmās instances tiesa ir piemērojusi šo pārbaudes kritēriju.

147. Šos iebildumus es vispirms pārbaudīšu, ņemot vērā Pirmās instances tiesas un Komisijas sniegto vērtējumu par atbrīvojuma no sociālā nodrošinājuma maksājumiem shēmu (a). Pēc tam es pārbaudīšu, vai šie iebildumi jāvērtē, ņemot vērā, ka Komisija apstrīdētajā lēmumā nav aprobežojusies tikai ar atbrīvojuma no sociālā nodrošinājuma maksājumiem shēmas vērtēšanu, bet ir likusi arī atgūt piešķirto atbalstu (b).

a) Par atbrīvojuma no sociālā nodrošinājuma maksājumiem shēmas vērtējumu

analizēt shēmas noteikumus [85]. Tādējādi Komisija principā var aprobežoties ar valsts atbalsta shēmas vērtējumu, nepievēršot uzmanību atbilstoši šai shēmai piešķirtām individuālām priekšrocībām. Tam pamatā ir doma, ka dalībvalsts nedrīkst tikt atalgota par sava paziņošanas pienākuma pārkāpumu. Tādēļ Komisijai nav jāatrodas mazāk labvēlīgā situācijā kā gadījumā, kad dalībvalsts tai vispirms ir paziņojusi par shēmu.

i) Par pārbaudes kritēriju un pierādīšanas pienākumu

148. Apelācijas sūdzības iesniedzējas vispirms izvirza iebildumus par kļūdu tiesību piemērošanā saistībā ar pārbaudes kritēriju un pierādīšanas pienākumu.

— Par pārbaudes kritēriju

149. Ciktāl apelācijas sūdzības iesniedzējas iebilst, ka Pirmās instances tiesa ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā saistībā ar Komisijas piemērojamo pārbaudes kritēriju, šis iebildums ir nepamatots.

150. Kā Pirmās instances tiesa ir pamatoti secinājusi pārsūdzētā sprieduma 209. punktā, pārbaudes kritērijs, kas Komisijai jāpiemēro atbalsta kontroles ietvaros, galvenokārt ir atkarīgs no kontrolei pakļautā priekšmeta. Lietā, kurā Komisija pārbauda nelikumīgas daudznozaru shēmas saderību ar EKL 87. pantu, tai principā ir tikai pienākums

151. Tālāk Pirmās instances tiesa pārsūdzētā sprieduma 211. un nākamajos punktos ir pamatoti norādījusi, ka Komisijas kontrolei pakļautais priekšmets var būt atkarīgs no informācijas, kas Komisijai tiek sniegta procedūras laikā. Ja Komisijai par konkrētu atbalsta saņēmēju vai konkrētu nozari ir sniegta konkrēta informācija, šādā gadījumā Komisijai var rasties procesuāls pienākums. Ja informācija ir pilnīga, Komisijai ir jāņem vērā attiecīgais atbalsta saņēmējs [86] vai attiecīgā nozare. Ja informācija ir nepilnīga, Komisijai, kā izriet no Regulas Nr. 659/1999 13. panta 1. punkta otrā teikuma, jāpieprasa dalībvalstij

85 — Tiesas spriedums apvienotajās lietās Itālija un *Sardegna Lines* (minēts iepriekš 42. zemsvītras piezīmē 51. punkts), 2004. gada 29. aprīļa spriedums lietā C-278/00 Grieķija/Komisija (*Recueil*, I-3997. lpp., 24. punkts), 2005. gada 15. decembra spriedums lietā C-66/02 Itālija/Komisija (Krājums, I-10901. lpp., 91. un 92. punkts) un 2005. gada 15. decembra spriedums lietā C-148/04 *Unicredito Italiano* (Krājums, I-11137. lpp., 67. un 68. punkts).

86 — Pirmās instances tiesas 2001. gada 22. novembra spriedums lietā T-9/98 *Mitteldeutsche Erdöl-Raffinerie*/Komisija (*Recueil*, II-3367. lpp., 116. un 117. punkts).

Komisijas noteiktajā termiņā iesniegt tai vajadzīgo informāciju un datus.

152. Tādējādi iebildums, ka Pirmās instances tiesa ir pamatojusies uz juridiski kļūdainu pārbaudes kritēriju, ir jānoraida kā nepamatots.

— Par pierādīšanas pienākumu

153. Tālāk *Italgas* iebilst, ka Pirmās instances tiesa ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā saistībā ar pierādīšanas pienākumu.

154. Šis iebildums ir pamatots.

155. Proti, pretēji Pirmās instances tiesas apsvērumiem pārsūdzētā sprieduma 232. punktā, šajā lietā ne Itālijas Republikai, ne arī prasītājiem ir pienākums pierādīt, ka atbrīvojuma no sociālā nodrošinājuma maksājumiem shēma neizkropļo konkurenci un neiespaido tirdzniecību starp dalībvalstīm. Gluži pretēji, Komisijai ir pienākums pierādīt, ka ir izpildīti EKL 87. panta 1. punkta nosacījumi [87], un līdz ar to arī pierādīt konkurences izkropļojumu un tirdzniecības starp dalībvalstīm iespaidošanu.

156. Tālāk uzskatu, ka pārsūdzētā sprieduma 233. punktā paustā nākamā Pirmās instances tiesas norāde, ka dalībvalstij un ieinteresētajām trešām personām ir jāizvirza savi argumenti un jāiesniedz Komisijai visa atbilstošā informācija, ir vismaz pārprotama. Komisijas, dalībvalstu un pārējo ieinteresēto personu, kas piedalās atbalsta kontroles procedūrā, procesuālie pienākumi tieši neietekmē pierādīšanas risku. Tomēr, kā iepriekš raksturots, tie var ietekmēt gan pārbaudes priekšmetu, gan jautājumu, no kura brīža par iesniegtu tiek uzskatīts pierādījums par EKL 87. panta 1. punkta nosacījumu izpildi. Tā Regulas Nr. 659/1999 13. panta 1. punkta otrajā teikumā ir noteikts, ka Komisija savu lēmumu var pieņemt, pamatojoties uz pieejamo informāciju, ja attiecīgā dalībvalsts nav izpildījusi tās pieprasījumu sniegt informāciju.

157. Tādējādi Pirmās instances tiesas pamatojums attiecībā uz pierādīšanas pienākuma sadali ir juridiski kļūdains. Tomēr, kā izriet no pārsūdzētā sprieduma 239. punkta, neskatoties uz šo kļūdu tiesību piemērošanā, Pirmās instances tiesa ir pārbaudījusi, vai Komisija ir pietiekami pierādījusi konkurences izkropļojumu un tirdzniecības starp dalībvalstīm iespaidošanu. Galu galā kļūda tiesību

87 — Skat. Tiesas 1994. gada 13. aprīļa spriedumu apvienotajās lietās C-324/90 un C-342/90 Vācija un *Pleuger Worthington*/Komisija (*Recueil*, I-1173. lpp., 23. punkts).

piemērošanā nav radījusi nekādu ietekmi. Šī iemesla dēļ *Italgas* iebildums, mainot Pirmās instances tiesas pamatojumu, ir jānoraida.

— Par pierādījumiem par konkurences izkropļošu un tirdzniecības starp dalībvalstīm iespaidošanu

— Starpsecinājums

160. Iebildums, atbilstoši kuram Pirmās instances tiesa ir nepamatoti secinājusi, ka Komisija ir pierādījusi konkurences izkropļošanu un tirdzniecības starp dalībvalstīm iespaidošanu, ir jānoraida.

158. Rezultātā iebildumus saistībā ar pārbaudes kritēriju un pierādīšanas pienākumu nevar pieņemt.

ii) Par pārbaudes kritērija piemērošanu

161. Kā jau iepriekš raksturots, pārbaudot nelikumīgu daudznozaru atbalsta shēmu, Komisijai principā nav katrā individuālā gadījumā jāpārbauda, vai visas atbilstoši attiecīgajai shēmai piešķirtās priekšrocības ir valsts atbalsts EKL 87. panta 1. punkta izpratnē. Gluži pretēji, Komisija var aprobežoties ar pierādījumu, ka attiecīgā shēma pati par sevi nav saderīga ar EKL 87. pantu. Tādēļ Komisijai arī nav jāpārbauda, vai visas atbilstoši attiecīgajai shēmai piešķirtās priekšrocības izkropļo konkurenci un iespaido tirdzniecību starp dalībvalstīm.

159. Apelācijas sūdzības iesniedzējas vēršas arī pret to pamatojuma daļu, kurā Pirmās instances tiesa attiecīgo pārbaudes kritēriju ir piemērojusi šai lietai. Tās vispirms norāda, ka Komisija nav pierādījusi vai arī nav pietiekami pamatojusi, ka attiecīgā shēma izkropļo konkurenci un iespaido tirdzniecību starp dalībvalstīm. Tālāk tās apgalvo, ka Komisijai šajā lietā bija jāpārbauda visi individuālie gadījumi, *Italgas* un *Hotel Cipriani* individuālā situācija vai attiecīgi konkrētu ekonomikas nozaru situācija. Visbeidzot tās izvirza iebildumu, ka Pirmās instances tiesa nav ievērojusi nediskriminācijas principu, kā arī ir sagrozījusi pierādījumus.

162. Pirmās instances tiesa ir pamatoti secinājusi, ka Komisija ir iesniegusi šādu pierādījumu. Proti, pierādījumam, ka attiecīgā atbrīvojuma no sociālā nodrošinājuma maksājumiem shēma pati par sevi var izkropļot konkurenci un iespaidot tirdzniecību starp dalībvalstīm, izvirzītās prasības nav pārāk augstas. Pietiek norādīt pamatojumu, ka vismaz daļa atbilstoši attiecīgajai shēmai piešķirto priekšrocību var izkropļot konkurenci un iespaidot tirdzniecību starp dalībvalstīm. Tā tas acīmredzami ir atbrīvojuma no sociālā

nodrošinājuma maksājumiem gadījumā, kas tiek piešķirts visiem uzņēmumiem konkrētā reģionā.

163. Šāds atbalsts darbībai atbrīvo uzņēmumus no izmaksām, kas tiem parasti būtu jāsedz. Tādā veidā tie izkropļo konkurenci starp saņēmējiem uzņēmumiem un pārējiem, kas nesaņem atbalstu [88]. Itālijas valdības iebildums, atbilstoši kuram šis apstāklis sakarā ar atbrīvojuma nelielo apmēru bija jāpārbauda detalizētāk, ir nepamatots. Kā Pirmās instances tiesa ir pamatoti norādījusi pārsūdzētā sprieduma 247. punktā, Komisija apstrīdētā lēmuma 110. apsvērumā atbrīvojumu no sociālā nodrošinājuma maksājumiem, uz ko attiecas *de minimis* norma, ir skaidri izslēgusi no EKL 87. panta 1. punkta piemērošanas jomas. Tālāk Pirmās instances tiesa ir pamatoti ņēmusi vērā, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru atbalsta relatīvi nelielā nozīme vai uzņēmuma saņēmēja relatīvi pieticīgais izmērs neizslēdz iespēju, ka konkurence var tikt izkropļota. Tā tas ir it īpaši tad, ja priekšrocība, kā šajā gadījumā, tiek piešķirta ar mērķi saglabāt uzņēmumu darbību, kas pretējā gadījumā no tirgus pazustu.

164. Kas attiecas uz tirdzniecības starp dalībvalstīm iespaidošanu, arī šeit Pirmās instances tiesa ir pamatoti secinājusi, ka Komisija ir pietiekami pamatojusi savu lēmumu. Proti, apstrīdētā lēmuma 49. apsvērumā Komisija vispirms ir raksturojusi, ka atbrīvojums no sociālā nodrošinājuma maksājumiem attiecās uz visiem Venēcijas un Kiodžas uzņēmumiem. Tālāk tā ir norādījusi, ka vismaz daži no šiem uzņēmumiem piedalījušies tirdzniecībā starp dalībvalstīm.

165. Tādējādi Komisija ir sniegusi pierādījumu, ka atbrīvojuma no sociālā nodrošinājuma maksājumiem shēma izkropļo konkurenci un iespaido tirdzniecību starp dalībvalstīm, jo tas attiecas vismaz uz daļu no priekšrocībām, kas piešķirtas saskaņā ar šo shēmu. Iepriekš minēto iemeslu dēļ Komisijai nebija jāiesniedz pierādījumi, ka visas atbilstoši šai shēmai piešķirtās priekšrocības izkropļo konkurenci un iespaido tirdzniecību starp dalībvalstīm.

— Par nepieciešamību analizēt visus individuālos gadījumus

166. Ciktāl tiek iebilsts, ka Komisijai bija jāpārbauda, vai visi atbrīvojumi no sociālā nodrošinājuma maksājumiem katrā individuālā gadījumā varēja izkropļot konkurenci un iespaidot tirdzniecību starp dalībvalstīm, šis iebildums ir jānoraida.

88 — Tiesas 1990. gada 6. novembra spriedums lietā C-86/89 Itālija/Komisija (*Recueil*, I-3891. lpp., 18. punkts) un 2000. gada 19. septembra spriedums lietā C-156/98 Vācija/Komisija (*Recueil*, I-6857. lpp., 30. punkts).

167. Jau iepriekš tika secināts, ka Komisijai principā nav pienākuma sniegt šādu pierādījumu. Tomēr rodas jautājums, vai apstāklis, ka administratīvās procedūras gaitā Komisijai tika iesniegta informācija, ar kuras palīdzību tā varēja noskaidrot ieinteresēto uzņēmumu identitāti un skaitu, pamato Komisijas procesuālo pienākumu analizēt šo uzņēmumu individuālo situāciju.

168. Šajā sakarā jānošķir nepilnīgas norādes un informācija un nepietiekami konkrētas norādes un informācija. Konkrētas norādes var radīt Komisijai pienākumu ņemt vērā noteiktas situācijas. Šādā gadījumā Komisijai, ciktāl informācija un norādes ir pietiekami konkrētas, bet nepilnīgas, saskaņā ar Regulas Nr. 659/1999 13. panta 1. punkta otro teikumu var būt pienākums pieprasīt dalībvalstij sniegt informāciju. Turpretī nekonkrētas, tātad nepietiekami pamatotas norādes nerada atbilstošu Komisijas procesuālo pienākumu. Proti, pretējā gadījumā pārāk viegli varētu tikt apdraudēts princips, kas nosaka, ka dalībvalsts nedrīkst tikt atlīdzināta par sava paziņošanas pienākuma neievērošanu un tādēļ Komisijai principā jābūt iespējai aprobežoties tikai ar attiecīgās atbalsta shēmas pārbaudi. Kā Pirmās instances tiesa ir secinājusi pārsūdzētā sprieduma 240., 242. un 243. punktā, informācija, kas Komisijai tika iesniegta par atsevišķiem uzņēmumiem, nebija pietiekami konkrēta, lai Komisijai rastos procesuāls pienākums.

— Par nepieciešamību analizēt *Italgas* un *Hotel Cipriani* individuālo situāciju

169. Arī iebildums, atbilstoši kuram Komisijai bija jāņem vērā *Italgas* un *Hotel Cipriani* individuālā situācija, ir nepamatots. Kā Pirmās instances tiesa pamatoti ir secinājusi pārsūdzētā sprieduma 214. un 241. punktā, Komisijai [administratīvās] procedūras gaitā par šo jautājumu netika iesniegta konkrēta informācija, kas būtu varējusi pamatot procesuālo pienākumu ņemt vērā šo prasītāju individuālo situāciju.

— Par nepieciešamību analizēt konkrētas ekonomikas nozares

170. Apelācijas sūdzības iesniedzējas vēl argumentē, ka Komisijas pamatojums attiecībā uz būvniecības, komerciālo un viesnīcu nozari nav bijis pietiekams, un iebilst, ka Pirmās instances tiesai tas bija jākonstatē.

171. Arī šis iebildums ir nepamatots. Kā pamatoti norāda Pirmās instances tiesa, administratīvajā procedūrā Komisijai arī par šo jautājumu netika iesniegta konkrēta informācija, kas būtu varējusi pamatot tās procesuālo pienākumu. No pārsūdzētā sprieduma 240. punkta gan izriet, ka Itālijas iestādes formālas izmeklēšanas procedūras ietvaros 1999. gada 23. janvāra vēstulē ir norādījušas, ka uzņēmumi, kas darbojas būvniecības, tirdzniecības, viesnīcu un vispārējas tautsaimnieciskas nozīmes pakalpojumu nozarēs, nav spējīgi piedalīties tirdzniecībā. Tomēr Pirmās instances tiesa ir norādījusi, ka šis apgalvojums netika pamatots ne ar vienu juridisku vai faktisku argumentu. Turklāt vēstulēs, kas bija pievienotas šai vēstulei, nebija neviena pierādījuma vai datu, kas ļautu noteikt tirgu pilnībā vietējo raksturu, it īpaši nozarēs, uz kurām Itālijas iestādes norādīja iepriekš minētajā vēstulē.

— Par pierādījumu sagrozīšanu

172. Ņemot vērā, ka konkrēta informācija netika iesniegta, arī šajā ziņā Komisijai nebija procesuāla pienākuma. Tādējādi arī šis iebildums ir nepamatots.

— Par nediskriminācijas principu

173. Ciktāl apelācijas sūdzības iesniedzējas izvirza iebildumu par nediskriminācijas principa neievērošanu, arī šis iebildums ir nepamatots. Valsts atbalsta kontroles ietvaros Komisijai gan ir jāveic rūpīga un objektīva pārbaude [89]. Līdz ar to tai ir jāņem vērā arī vienlīdzīgas attieksmes princips, līdzīgām situācijām jāpiemēro vienāda attieksme. Kā Pirmās instances tiesa tomēr pamatoti ir secinājusi pārsūdzētā sprieduma 244. un 245. punktā, pašvaldības uzņēmumu situācija atšķiras no pārējo saņēmēju situācijas ar to, ka par pašvaldības uzņēmumiem bija iesniegta konkrēta, kaut arī ne pilnīga informācija. Šī konkrētā informācija radīja Komisijas procesuālo pienākumu, ko tā izpildīja, pieprasot sniegt informāciju.

174. Ciktāl *Italgas* iebilst, ka Pirmās instances tiesa ir sagrozījusi pierādījumus, šis iebildums ir jānoraida. Proti, *Italgas* šajā iebildumā neapgalvo, ka Pirmās instances tiesa ir sagrozījusi konkrētu dokumentu saturu. Gluži pretēji, *Italgas* izklāsta, ka, pamatojoties uz norādēm, kas izrietēja no konkrētiem dokumentiem, Pirmās instances tiesai bija jāizdara secinājums, ka Komisijai bija procesuāls

89 — Tiesas 1998. gada 2. aprīļa spriedums lietā C-367/95 P Komisija/*Sytraval* un *Brink's France* (*Recueil*, I-1719. lpp., 62. punkts).

pienākums ņemt vērā šo informāciju. Tomēr *Italgas* pati atzīst, ka tās bija vispārīgas, nevis konkrētas norādes. Tādēļ, atsaucoties uz iepriekš minēto, *Italgas* iebildums ir jānoraida.

177. Pašreizējo lietu izceļ īpatnība, ka Pirmās instances tiesai un Komisijai ir atšķirīga izpratne par apstrīdētajā lēmumā ietverto atgūšanas rīkojumu. Tā ka Pirmās instances tiesas izpratne ir balstīta uz juridiski kļūdainu uzskatu, pret pārsūdzēto spriedumu izvirzītie apelācijas sūdzības iesniedzēju iebildumi gan ir pamatoti (i), tomēr tie jānoraida, mainot pārsūdzētā sprieduma pamatojumu (ii).

iii) Starpsecinājums

i) Par kļūdām tiesību piemērošanā Pirmās instances tiesas pamatojumā

175. Iebildumi, kas vērsti pret to Pirmās instances tiesas pamatojuma daļu, kurā tā ir pārbaudījusi pašas un Komisijas izmantoto pārbaudes kritēriju piemērošanu šai lietai, ir jānoraida pilnībā.

178. Apelācijas sūdzības iesniedzējas iebilst, ka Pirmās instances tiesa juridiski kļūdaini ir pārstāvējusi viedokli, atbilstoši kuram Komisijas veiktā pārbaude ir bijusi pietiekama, lai uz to balstītu prasību atgūt visus piešķirtos atbrīvojumus no sociālā nodrošinājuma maksājumiem.

b) Par atgūšanas rīkojumu

179. Lai pārbaudītu šī iebilduma pamatotību, vispirms jāanalizē, vai Pirmās instances tiesa ir izdarījusi šādu secinājumu. Pēc tam ir jāpārbauda, vai attiecīgais secinājums ir juridiski kļūdains.

176. Apelācijas sūdzības iesniedzējas pārstāv viedokli, ka Komisija nedrīkstēja izdot apstrīdētā lēmuma 5. pantā minēto atgūšanas rīkojumu, pirms tam nepārbaudot, vai individuālie atbrīvojumi no sociālā nodrošinājuma maksājumiem atbilst EKL 87. panta 1. punkta nosacījumiem. Balstoties uz šo viedokli, tās iebilst, ka Pirmās instances tiesa ir uzskatījusi Komisijas pamatojumu par pietiekamu. Komisija uzskata, ka šis iebildums ir jānoraida, tomēr mainot Pirmās instances tiesas pamatojumu.

— Par Pirmās instances tiesas pamatojumu

180. Pirmās instances tiesa no apstrīdētā lēmuma vispirms ir secinājusi, ka Komisija ar

valsts atbalsta atgūšanas rīkojumu apstrīdētā lēmuma 5. pantā ir likusi atgūt *visus atbrīvojumus no sociālā nodrošinājuma maksājumiem*, kurus tā savā lēmumā nav skaidri atzinusi par saderīgiem ar EKL 87. pantu.

181. Šāda Pirmās instances tiesas interpretācija izriet no pārsūdzētā sprieduma 251. un 252. punkta, kā arī no 100.–111. punkta. Pārsūdzētā sprieduma 251. punktā Pirmās instances tiesa ir secinājusi, ka valsts iestādēm, izpildot apstrīdēto lēmumu, nebija jāpārbauda katrā atsevišķā gadījumā, vai ir izpildīti EKL 87. panta 1. punkta piemērošanas nosacījumi. Šajā sakarā Pirmās instances tiesa norāda uz saviem apsvērumiem pārsūdzētā sprieduma 100.–111. punktā. Šajā sprieduma daļā Pirmās instances tiesa it īpaši izklāsta, ka apstrīdētajā lēmumā nav nevienas norādes, kas papildus priekšrocībām, kas izslēgtas saskaņā ar *de minimis* normu, ļautu no atgūšanas pienākuma izslēgt citus attiecīgos atbrīvojumus no sociālā nodrošinājuma maksājumiem, pamatojot ar to, ka tie nav valsts atbalsts EKL 87. panta 1. punkta izpratnē [90]. Tālāk Pirmās instances tiesa ir minējusi iemeslus, kādēļ ir jānoraida pieeja, atbilstoši kurai valsts iestādes, izpildot apstrīdēto lēmumu, katrā atsevišķā gadījumā varētu pārbaudīt, vai ir izpildīti EKL 87. panta 1. punkta piemērošanas nosacījumi. Valsts iestādei, izpildot apstrīdēto lēmumu, nav jāpārbauda katrā atsevišķā gadījumā, vai ir izpildīti EKL 87. panta 1. punkta piemērošanas nosacījumi.

182. To apstiprina pārsūdzētā sprieduma 15. punktā minētais pamatojums. Tajā Pirmās instances tiesa apstrīdētā lēmuma 2. pantu ir atveidojusi tādējādi, ka tas nosaka, ka *atlaide no sociālā nodrošinājuma maksājumiem*, kas paredzēta ministrijas 1994. gada 5. augusta dekrēta 1. pantā un kas piešķirta Venēcijas un Kiodžas teritorijā esošiem uzņēmumiem, ir ar kopējo tirgu nesaderīgs valsts atbalsts.

— Par šī viedokļa juridisko kļūdainību

183. Tālāk Pirmās instances tiesa ir uzskatījusi, ka Komisija ir pietiekami pamatojusi šādu atgūšanas rīkojumu. Šis Pirmās instances tiesas secinājums ir juridiski kļūdains.

184. Atbilstoši Pirmās instances tiesas pieejai, pirmkārt, Komisijai ir jābūt pilnvarām likt pilnībā atmaksāt priekšrocības, kas piešķirtas saskaņā ar daudznozaru shēmu, pirms tam nepārbaudot, vai tās individuālā gadījumā atbilst EKL 87. panta 1. punkta nosacījumiem. Otrkārt, valsts iestādēm, izpildot apstrīdēto lēmumu, nav jābūt pilnvarām pārbaudīt, vai katrā atsevišķā gadījumā ir izpildīti EKL 87. panta 1. punkta piemērošanas nosacījumi.

90 — Skat. pārsūdzētā sprieduma 103. punkta pēdējo teikumu.

185. Šāda pieeja nav saderīga ne ar EKL 87. panta 1. punktu, ne ar valsts atbalsta kontroles procedūru. Komisija var likt atdot piešķirtu priekšrocību tikai tādā gadījumā, ja tā ir pārbaudījusi un secinājusi, ka priekšrocība nav saderīga ar EKL 87. pantu, tātad ir valsts atbalsts EKL 87. panta 1. punkta izpratnē, kas nav saderīgs ar kopējo tirgu.

— Starpsecinājums

187. Tādējādi Pirmās instances tiesas pamatojums ir juridiski kļūdains.

ii) Pamatojuma maiņa

186. Pēc manām domām, Pirmās instances tiesas pieeju nevar attaisnot arī ar to, ka dalībvalsts nav izpildījusi savu paziņošanas pienākumu. Kā jau iepriekš raksturots [91], paziņošanas pienākuma neizpilde tikai nozīmē, ka Komisija, novērtējot nelikumīgu daudznozaru shēmu, principā var aprobežoties ar šīs shēmas noteikumu pārbaudi. Tomēr tas nenozīmē, ka Komisija rīkojumu atgūt visas atbilstoši šai shēmai piešķirtās priekšrocības var balstīt tikai uz pamatojumu, kas balstīts uz secinājumu, ka daudznozaru shēma pati par sevi nav saderīga ar EKL 87. pantu. Uzskatu, ka tikai tas apstāklis, ka šādas priekšrocības tika gūtas, pamatojoties uz attiecīgo shēmu, atbilstoši kurai tika piešķirts ar kopējo tirgu daļēji nesaderīgs valsts atbalsts, nav pietiekams attaisnojums tik apjomīgam atgūšanas rīkojumam.

188. Komisija lūdz noraidīt apelācijas sūdzības iesniedzēju iebildumu, mainot Pirmās instances tiesas pamatojumu. Komisija galvenokārt norāda, ka apstrīdētā lēmuma 5. pantā tā ir pieprasījusi atgūt piešķirto atbrīvojumu no sociālā nodrošinājuma maksājumiem tikai tiktāl, ciktāl šāds atbrīvojums individuālā gadījumā ir valsts atbalsts EKL 87. panta 1. punkta izpratnē. Tas, vai ir izpildīti EKL 87. panta 1. punkta piemērošanas nosacījumi, ir jāprecizē valsts iestādēm, izpildot apstrīdēto lēmumu.

189. Šis prasījums par pamatojuma maiņu ir jāapmierina. Komisija apstrīdētā lēmuma 5. pantā patiešām ir pieprasījusi atgūt atbalstu tikai tiktāl, ciktāl tas saņēmēju individuālajā gadījumā ir valsts atbalsts EKL 87. panta 1. punkta izpratnē. Uzskatu, ka šāda pieeja ir saderīga arī ar atbalsta kontroles sistēmu, tomēr katrā ziņā ir jāievēro konkrētas norādes.

91 — Skat. šo secinājumu 149.–152. punktu.

— Par aicinājuma atgūt atbalstu būtību

190. Pirmās instances tiesa ir acīmredzami nepareizi interpretējusi apstrīdētā lēmuma 5. punktā izteikto aicinājumu atgūt atbalstu. Kā norāda Komisija, tā apstrīdētajā lēmumā galvenokārt ir pārbaudījusi, vai atbrīvojuma no sociālā nodrošinājuma maksājumiem shēma pati par sevi ir saderīga ar EKL 87. pantu. Tādējādi Komisija nav pilnībā izvērtējusi visus piešķirtos atbrīvojumus no sociālā nodrošinājuma maksājumiem.

191. Tas izriet gan no apstrīdētā lēmuma pamatojuma, gan no tā rezolutīvās daļas. Tā Komisija apstrīdētā lēmuma 49. apsvērumā saistībā ar konkurences izkropļošanu un tirdzniecības starp dalībvalstīm iespaidošanu ir tikai secinājusi, ka valsts atbalsta shēma ietekmē konkurenci un iespaido tirdzniecību starp dalībvalstīm, jo atbrīvojums tiek piešķirts visiem attiecīgās teritorijas uzņēmumiem, tātad *arī* uzņēmumiem, kuru saimnieciskā darbība ir tirdzniecības starp dalībvalstīm priekšmets. Komisijas pamatojums, atbilstoši kuram atbalsta shēma attiecas "arī" uz uzņēmumiem, kas piedalās tirdzniecībā starp dalībvalstīm, skaidri parāda, ka Komisija acīmredzami nav vērtējusi, vai visi atbrīvojumi no sociālā nodrošinājuma maksājumiem atbilst EKL 87. panta 1. punkta piemērošanas nosacījumiem.

192. Tas ir redzams arī apstrīdētā lēmuma rezolutīvajā daļā. Proti, pretēji apstrīdētā lēmuma 2. panta atveidojumam pārsūdzētā sprieduma 15. punktā, Komisija tajā nav secinājusi, ka *atbrīvojums no sociālā nodrošinājuma maksājumiem*, kas paredzēts ministrijas 1994. gada 5. augusta dekrēta 1. pantā, kas piešķirts Venēcijas un Kiodžas teritorijā esošiem uzņēmumiem, ir ar kopējo tirgu nesaderīgs valsts atbalsts. Gluži pretēji, Komisija attiecīgajā pantā un arī apstrīdētā lēmuma 1. panta otrajā daļā ir vienīgi secinājusi, ka atbilstoši atbrīvojuma no sociālā nodrošinājuma maksājumiem shēmai piešķirtais *atbalsts* nav saderīgs ar kopējo tirgu. Tikai ja valsts iestādes individuālā gadījumā secina, ka atbrīvojums no sociālā nodrošinājuma maksājumiem, uz ko attiecas apstrīdētā lēmuma 1. panta otrā daļa un 2. pants, individuālā gadījumā ir atbalsts EKL 87. panta 1. punkta izpratnē, tas saskaņā ar apstrīdētā lēmuma 1. panta otro daļu un 2. pantu nav saderīgs ar kopējo tirgu. Tikai šādos gadījumos apstrīdētā lēmuma 5. pants pieprasa atgūt saņemtās priekšrocības.

— Par šādas pieejas saderību ar EKL 87. pantu un atbalsta kontroles sistēmu

193. Tālāk jāprecizē, vai šāda pieeja ir saderīga ar EKL 87. pantu un atbalsta kontroles sistēmu. Tā Tiesa ir uzskatījusi spriedumā

lietā Itālija/Komisija [92]. Proti, par labu šādai pieejai liecina, ka pretējā gadījumā Komisijai būtu jāizvēlas starp divām neapmierinošām alternatīvām. Vai nu tai vajadzētu pirms atgūšanas rīkojuma izdošanas pārbaudīt visus individuālos gadījumus. Tas tomēr apdraudētu principu, ka, analizējot daudznozaru shēmu, Komisijai pietiek tikai ar attiecīgās shēmas īpašību analīzi. Vai arī Komisijai vajadzētu konstatēt tikai attiecīgās shēmas nesaderību ar EKL 87. pantu. Tas būtu neapmierinoši tādēļ, ka atgūšanas rīkojums ir loģiskas sekas atzinumam, ka runa ir par atbalstu, kas nav saderīgs ar kopējo tirgu [93].

194. Pret šo pieeju izvirzītie iebildumi mani nepārliecina.

195. Pirmkārt, šī pieeja nerada situāciju, ka valsts iestādes un tiesas nepieņemami iejaucas Komisijas pilnvarās. Proti, atšķirībā no EKL 87. panta 2. un 3. punkta nosacījumiem valsts iestādes pašas var pārbaudīt EKL 87. panta 1. punkta nosacījumus [94]. Tomēr jāņem vērā, ka valsts iestādēm un tiesām EKL 87. panta 1. punkta piemērošanas nosacījumus ir tiesības pārbaudīt tikai tiktāl, ciktāl Komisija savā lēmumā vēl nav izdarījusi secinājumus par šiem nosacījumiem.

196. Otrkārt, tiek iebilsts, ka šāda pieeja izraisītu tiesisko nedrošību saistībā ar valsts iestāžu kontroles tiesību apjomu. Uzskatu, ka arī šo iebildumu nevar pieņemt. Kā jau iepriekš raksturots, valsts iestādēm kontroles tiesības ir tikai tad, ja apstrīdētajā Komisijas lēmumā nav galīga atzinuma par EKL 87. panta 1. punkta nosacījumu izpildi. Tādējādi Komisijai apstrīdētajā lēmumā ir skaidri jāformulē, ciktāl tās secinājumi apstrīdētajā lēmumā aprobežojas tikai ar shēmas vērtējumu, ciktāl tie konkrēti attiecas arī uz individuālo priekšrocību pārbaudi, kas jāveic valsts iestādēm un tiesām, un ciktāl Komisija ārpus shēmas vērtēšanas ir analizējusi konkrētas ekonomikas nozares vai individuālas priekšrocības.

197. Uzskatu, ka apstrīdētais lēmums izpilda šīs prasības. Jautājumā par atbrīvojuma no sociālā nodrošinājuma maksājumiem spējas

92 — Tiesas 2002. gada 7. marta spriedums lietā C-310/99 Itālija/Komisija (*Recueil*, I-2289. lpp., 90. un 91. punkts).

93 — Tiesas 2005. gada 15. decembra spriedums lietā C-66/02 Itālija/Komisija (Krājums, I-10901. lpp., 113. punkts).

94 — Tiesas 1973. gada 11. decembra spriedums lietā 120/73 *Lorenz* (*Recueil*, 1471. lpp., 8. punkts).

izkropļot konkurenci un iespaidot tirdzniecību starp dalībvalstīm novērtējumu Komisija acīmredzami ir aprobežojusies ar atbrīvojuma no sociālā nodrošinājuma maksājumiem shēmas novērtēšanu. Tādēļ apstrīdētajā lēmumā par šo jautājumu nav galīga Komisijas atzinuma. Šai ziņā valsts iestādēm un tiesām ir tiesības individuālā gadījumā pārbaudīt, vai kāds no sociālā nodrošinājuma maksājumu atbrīvojumiem individuālā gadījumā izkropļo konkurenci un iespaido tirdzniecību starp dalībvalstīm.

198. Turpretī Komisijas secinājums, atbilstoši kuram atbrīvojums no sociālā nodrošinājuma maksājumiem nezaudē savu atbalsta raksturu tādēļ, ka tā mērķis ir kompensēt strukturālos trūkumus, kam pakļauti Venēcijas un Kiodžas teritorijā esošie uzņēmumi, pēc manām domām, ir piemērojams ne tikai atbrīvojuma no sociālā nodrošinājuma maksājumiem shēmas novērtēšanai, bet arī katrai individuālai priekšrocībai, kas piešķirta saskaņā ar šo shēmu. Šai ziņā tas ir Komisijas galīgs atzinums, kas ir saistošs valsts iestādēm un tiesām.

199. Ja valsts iestādes nav drošas par atzinumu piemērojamību, tās var vērsties pie Komisijas, kuras pienākums saskaņā ar lojālas sadarbība principu ir labticīgi sadarboties ar valsts iestādēm [95].

95 — Tiesas 2008. gada 13. novembra spriedums lietā C-214/07 Komisija/Francija (Krājums, I-8357. lpp., 45. punkts) un 2005. gada 12. maija spriedums lietā C-415/03 Komisija/Grieķija (Krājums, I-3875. lpp., 42. punkts).

200. Treškārt, tiek iebilsts, ka šāda pieeja nav saderīga ar atbalsta kontroles sistēmu. Proti, ja šāda lēmuma izpildes gaitā rastos strīds, Komisijai neatbilstīgi sistēmai būtu gan jāierosina procedūra atbilstoši EKL 88. panta 2. punkta pirmajai daļai, gan jāiesniedz Tiesā prasība par valsts pienākumu neizpildi atbilstoši EKL 88. panta 2. punkta otrajai daļai.

201. Arī šis iebildums nepārliecina. Proti, ir jānošķir situācijas, kad Komisijai no jauna jāierosina formāla pārbaudes procedūra, kā to paredz EKL 88. panta 2. punkta pirmā daļa, un situācijas, kad Komisija tieši var ierosināt tiesvedību Tiesā, kā to paredz EKL 88. panta 2. punkta otrā daļa.

202. Ja strīds ir par pašu shēmu, piemēram, tādēļ, ka Komisija uzskata, ka dalībvalsts nav izbeigusi attiecīgo shēmu vai arī nav to atbilstīgi izmainījusi, lai nodrošinātu saderību ar EKL 87. pantu, tad Komisija var tieši celt prasību atbilstoši EKL 88. panta 2. punkta otrajai daļai. Tas tāpēc, ka Komisija par shēmu ir pieņēmusi lēmumu. Manuprāt, tā tas ir arī tad, ja Komisija uzskata, ka dalībvalsts vispārīgi nav veikusi pietiekamus pasākumus, lai atgūtu atbalstu, kas piešķirts saskaņā ar shēmu.

203. Turpretī, ja strīds ir par individuālu, atbilstoši shēmai piešķirtu priekšrocību

atgūšanu, ir jānošķir divi varianti. Ja tās ir priekšrocības, kuras Komisija nav individuāli vērtējusi, vai tās atbilst EKL 87. panta 1. punkta nosacījumiem, un ja strīds ir par kādu EKL 87. panta 1. punkta nosacījumu, par ko Komisija savā lēmumā nav sniegusi galīgo atzinumu, tad šādā gadījumā Komisijai ir jāierosina jauna administratīvā procedūra. Tomēr tā nav administratīvās procedūras atsākšana, bet gan administratīvās procedūras ierosināšana, kurai ir jauns priekšmets, proti, attiecīgā individuālā pasākuma novērtēšana. Turpretī, ja tās ir priekšrocības, kuras Komisija lēmumā ir pilnībā novērtējusi, ņemot vērā EKL 87. panta 1. punktu, šādā gadījumā tā var tieši celt prasību atbilstoši EKL 88. panta 2. punkta otrajai daļai.

204. Tādējādi šī pieeja nerada situāciju, ka neatbilstīgi sistēmai par vienu un to pašu pasākumu tiek gan ierosināta administratīvā procedūra atbilstoši EKL 88. panta 2. punkta pirmajai daļai, gan celta prasība atbilstoši EKL 88. panta 2. punkta otrajai daļai.

205. Līdz ar to jāizdara starpsecinājums, ka Komisija lēmumā, kurā tā galvenokārt pārbauda nelikumīgas daudznozaru valsts atbalsta shēmas saderību ar EKL 87. pantu, var arī likt atgūt atbilstoši šai shēmai piešķirto atbalstu, pirms tam neanalizējot, vai saskaņā ar šo shēmu piešķirtās priekšrocības katrā individuālā gadījumā ir atbalsts EKL 87. panta 1. punkta izpratnē.

iii) Starpsecinājums

206. Rezultātā arī iebildumi, atbilstoši kuriem Komisija apstrīdētā lēmuma 5. pantā nav pietiekami pamatojusi atgūšanas rīkojumu, ir jānoraida pilnībā.

c) Secinājums

207. Līdz ar to jāsecina, ka iebildumi, kas vērsti pret Pirmās instances tiesas atzinumu, atbilstoši kuram Komisija ir pietiekami pārbaudījusi un pamatojusi apstrīdēto lēmumu saistībā ar konkurences izkropļošanu un tirdzniecības starp dalībvalstīm iespaidošanu, ir jānoraida pilnībā.

C — *Par vispārējas tautsaimnieciskas nozīmes pakalpojumiem*

1) Pārsūdzētā sprieduma pamatojums

208. Tālāk *Comitato* un *Italgas* vēršas pret Pirmās instances tiesas secinājumu, atbilstoši kuram Komisija nav ne pārkāpusi EKL 86. panta 2. punktu, ne šajā ziņā pretrunīgi pamatojusi savu lēmumu. Pirmās instances tiesa šo secinājuma balsta uz pārsūdzētā sprieduma 203.–221. punktu. Šajā sprieduma daļā tā ir secinājusi, ka, pārbaudot EKL 86. panta 2. punkta piemērošanu tikai pašvaldības uzņēmumiem, bet ne *Italgas* gadījumā, Komisija nav pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā. Vērtējot daudznozaru atbalsta shēmu, Komisijai nav pienākuma analizēt individuālos gadījumus. Turklāt valsts iestādēm un ieinteresētām trešām personām Komisijas procedūrā ir jāiesniedz argumenti, kas pamato EKL 86. panta 2. punkta piemērošanu. Tomēr par *Italgas* netika iesniegta attiecīga informācija.

2) Galvenie lietas dalībnieku argumenti

209. *Comitato*, *Italgas* un *Coopservice* iebilst, ka Pirmās instances tiesa ir pārkāpusi EKL 86. panta 2. punktu. *Comitato* uzskata, ka Pirmās instances tiesai bija jāsecina, ka, padziļināti nepārbaudot, kādiem uzņēmumiem ir piemērojams EKL 86. panta 2. punkts, Komisija ir pārkāpusi šo tiesību normu un nediskriminācijas principu. *Italgas* un *Coopservice* par to iebilst it īpaši saistībā ar savu situāciju, jo viņu darbību varot interpretēt kā vispārējas tautsaimnieciskas nozīmes pakalpojumus.

210. *Komisija* uzskata, ka šis iebildums ir jānoraida. Pirmās instances tiesa esot pamatoti norādījusi, ka attiecīgajai dalībvalstij un ieinteresētām trešām personām ir pienākums Komisijas procedūras ietvaros iesniegt argumentus par iemesliem, kuru dēļ valsts pasākums ir saderīgs ar kopējo tirgu. Turklāt Komisijai, pārbaudot atbalsta shēmu, nav pienākuma pārbaudīt individuālos gadījumus. Šajā lietā Itālijas iestādes bija norādījušas uz pašvaldības uzņēmumu īpašo situāciju. Tomēr ne Itālijas iestādes, ne ieinteresētās trešās personas nebija iesniegušas konkrētu informāciju par *Italgas*.

3) Juridiskais vērtējums

211. Iebildumi par EKL 86. panta 2. punkta un nediskriminācijas principa pārkāpumu ir jānoraida. Pirmās instances tiesa ir pamatoti

secinājusi, ka Komisijai, vērtējot atbalsta shēmu, principā nav jāanalizē individuālie gadījumi. Komisijai nevar arī pārmest, ka tā būtu pārkāpusi savus procesuālos pienākumus. Proti, pēc tam, kad Itālijas iestādes Komisijai norādīja it īpaši uz vispārējas tautsaimnieciskas nozīmes pakalpojumu īpašo situāciju, tā šīm iestādēm lūdza iesniegt papildu informāciju par attiecīgajiem uzņēmumiem. Tomēr Itālijas iestādes nav iesniegušas šādu informāciju par *Italgas*.

D — *Par EKL 87. panta 3. punkta c) apakšpunkta piemērošanu*

213. Tomēr tā nav kļūda tiesību piemērošanā, ka Komisija šajā lietā nav piemērojusi EKL 87. panta 3. punkta c) apakšpunktu. Komisija nav pārkāpusi savas rīcības brīvības robežas, noraidot šīs tiesību normas piemērošanu šajā lietā, kā pamatojumu norādot, ka atbrīvojums no sociālā nodrošinājuma maksājumiem ir ar investīcijām nesaistīts atbalsts darbībai [98].

1) Pārsūdzētā sprieduma pamatojums

212. Turklāt apelācijas sūdzības iesniedzējas vēršas pret Pirmās instances tiesas secinājumu, atbilstoši kuram Komisija nav pieļāvusi tiesību kļūdu jautājumā par EKL 87. panta 3. punkta c) apakšpunkta piemērošanu. Šo atzinumu Pirmās instances tiesa ir balstījusi uz pārsūdzētā sprieduma 280.–314. punktu. Šajā sprieduma daļā tā it īpaši ir izskatījusi jautājumu, vai Komisijai bija jāņem vērā ar insularitāti saistītās strukturālās problēmas, tieši piemērojot EKL 87. panta 3. punkta c) apakšpunktu [96]. Šajā sakarā Pirmās instances tiesa vispirms ir atzinusi, ka Komisijai bija tiesības, ārpus saviem paziņojumiem un pamatnostādnēm *ad hoc* kārtībā piemērojot EKL 87. panta 3. punkta c) apakšpunktu, ņemt vērā īpašas situācijas. Šādā gadījumā Komisijai ir pienākums līdzsvarot atbalsta labvēlīgo iedarbību ar tā negatīvo ietekmi uz tirdzniecības nosacījumiem un neizkropļotas konkurences saglabāšanu [97].

214. Turklāt Komisija apstrīdēto lēmumu ir arī pietiekami pamatojusi. Proti, lēmuma 74. apsvērumā Komisija ir raksturojusi, kādi ir iemesli, kāpēc tā neparedz šai lietai pielāgot EKL 87. panta 3. punkta c) apakšpunkta piemērošanas metodi. Komisija gan lēmumā ir norādījusi, ka saistībā ar Zviedrijas un Somijas pievienošanos tā daļēji ir grozījusi savu metodi, lai varētu ņemt vērā jaunās ģeogrāfiskās īpatnības šajās dalībvalstīs. Komisija

96 — Pārsūdzētā sprieduma 306.–311. punkts.
97 — Pārsūdzētā sprieduma 307. punkts.
98 — Pārsūdzētā sprieduma 308. un 309. punkts.

gan nav uzskatījusi par vajadzīgu grozīt savu metodi attiecībā uz Venēcijas un Kiodžas uzņēmumiem, jo, pirmkārt, Venēcijas situācija nav mainījusies, otrkārt, atbrīvojums no sociālā nodrošinājuma maksājumiem kā atbalsts darbībai var traucēt spēkā esošo sistēmu un, treškārt, šajā reģionā nav akūtu ekonomiskās un sociālās kohēzijas problēmu [99].

2) Galvenie lietas dalībnieku argumenti

215. *Hotel Cipriani*, *Comitato*, *Coopservice* un *Itālijas valdība* galvenokārt iebilst, ka gan Komisija, gan Pirmās instances tiesa nepamatoti ir aprobežojušās ar analīzi, vai šajā lietā ir bijuši jauni fakti, kas varētu attaisnot Komisijas esošo paziņojumu un pamatnostādņu attiecībā uz EKL 87. panta 3. punkta c) apakšpunktu grozījumu. Komisijai un Pirmās instances tiesai bija jāizskata jautājums, vai, pamatojoties uz Venēcijas un Kiodžas īpašo un izņēmuma situāciju, bija jo īpaši jāparedz šī noteikuma *ad hoc* piemērošana.

99 — Pārsūdzētā sprieduma 311. punkts.

216. Komisija uzskata, ka šie iebildumi ir jānoraida. *Comitato* iebildumi ir nepieņemami, jo tie galvenokārt ir vērsti pret apstrīdēto Komisijas lēmumu. Turklāt *Hotel Cipriani*, *Comitato* un Itālijas valdības iebildumi ir arī nepamatoti.

3) Juridiskais vērtējums

217. Pretēji Komisijas viedoklim, *Comitato* iebildums ir pamatots. Pat ja *Comitato* savā apelācijas sūdzībā pārsvarā pievēršas tikai apstrīdētajam lēmumam, nav nekādu šaubu, ka tā izvirza iebildumu par Pirmās instances tiesas pieļautu kļūdu tiesību piemērošanā, kas izpaužas tādējādi, ka Pirmās instances tiesa, izskatot *Comitato* prasību, nav konstatējusi Komisijas pieļauto kļūdu, piemērojot EKL 87. panta 3. punkta c) apakšpunktu. Apelācijas tiesvedībā šāds iebildums ir pieņemams.

218. Tomēr iebildumi ir nepamatoti. Proti, Pirmās instances tiesa ir izskatījusi jautājumu par EKL 87. panta 3. punkta c) apakšpunkta *ad hoc* piemērošanu. Pārsūdzētā sprieduma 307. punktā tā ir skaidri norādījusi, ka attiecīgais noteikums var tikt piemērots arī ārpus jomas, uz kuru attiecas Komisijas paziņojumi un pamatnostādnes, tātad *ad hoc* piemērošanas kārtībā.

219. Ciktāl Pirmās instances tiesa ir secinājusi, ka Komisija nav pieļāvusi tiesību kļūdu,

noraidot attiecīgā noteikuma piemērošanu *ad hoc*, un ir pietiekami pamatojusi šo atteikumu, es tajā nesaskatu Pirmās instances tiesas pieļautu kļūdu tiesību piemērošanā. Tā ir pamatoti norādījusi, ka Komisijai šajā jomā ir plaša rīcības brīvība, ka runa ir par atbalstu darbībai, kas var nopietni traucēt konkurenci, un ka Venēcija un Kiodža nav reģions ar akūtām ekonomiskās un sociālās kohēzijas problēmām.

E — *Par EKL 87. panta 3. punkta d) apakšpunkta piemērošanu*

1) Pārsūdzētā sprieduma pamatojums

220. Turklāt secinot, ka Komisija savu lēmumu ir pietiekami pamatojusi, Pirmās instances tiesa nav pieļāvusi tiesību kļūdu. Proti, ciktāl Komisija apstrīdētā lēmuma 73. un 74. apsvērumā ir norādījusi pamatus, kas nepieļauj Komisijas esošo paziņojumu un pamatnostādņu pielāgošanu, tā pēc būtības ir balstījusies uz pamatiem, kuru dēļ EKL 87. panta 3. punkta c) apakšpunkta piemērošana izskatāmajā lietā principā nav attaisnota. Tādējādi šie pamati nepieļauj ne tikai paziņojumu un pamatnostādņu, ko Komisija izdevusi par šo noteikumu, pielāgošanu, bet arī tā piemērošanu *ad hoc*.

221. Līdz ar to iebildumi par EKL 87. panta 3. punkta pārkāpumu ir jānoraida.

222. Turklāt apelācijas sūdzības iesniedzējas iebilst, ka Pirmās instances tiesa ir pieļāvusi tiesību kļūdu jautājumā par EKL 87. panta 3. punkta d) apakšpunkta piemērošanu. Pārsūdzētā sprieduma 322.–329. punktā Pirmās instances tiesa ir noraidījusi prasības pamatus, atbilstoši kuriem Komisija nepamatoti ir atteikusies piemērot EKL 87. panta 3. punkta d) apakšpunktā paredzēto kultūras atkāpi. Šajā sakarā Pirmās instances tiesa, pirmkārt, ir balstījusies uz to, ka Komisijas procedūrā netika iesniegti pierādījumi, ka uzņēmumi, kas saņēma atbrīvojumu no sociālā nodrošinājuma maksājumiem, ir seguši arī papildu izmaksas saistībā ar kultūras mantojuma saglabāšanu [100]. Otrkārt, atbrīvojuma no sociālā nodrošinājuma maksājumiem piemērošanas nosacījumi negarantē, ka ar šo pasākumu tiks īstenoti attiecīgie kultūras politikas mērķi [101]. Treškārt, Komisija nav pārkāpusi nediskriminācijas principu, piemērojot kultūras atkāpi *Consorzio Venezia Nuova*, bet nepiemērojot to *Hotel Cipriani*. Proti, administratīvās procedūras laikā Komisija nesaņēma nekādas norādes par *Hotel Cipriani* īpašo

100 — Pārsūdzētā sprieduma 322.–324. punkts.
101 — Pārsūdzētā sprieduma 325. punkts.

situāciju. Turpretī *Consorzio Venezia Nuova* ir viens no pašvaldības uzņēmumiem, attiecībā uz kuru Itālijas iestādes sniedza detalizētu informāciju [102].

2) Galvenie lietas dalībnieku argumenti

223. Comitato, *Hotel Cipriani* un *Coopservice* vispirms vēršas pret Pirmās instances tiesas apsvērumu, atbilstoši kuram visi uzņēmumi nav ēku īpašnieki un līdz ar to visiem uzņēmumiem nerodas papildu izmaksas par restaurācijas un uzturēšanas darbiem. *Comitato* norāda, ka esot pierādīts, ka visiem uzņēmumiem bija jāveic uzturēšanas darbi. Venēcijā un Kiodžā šie darbi bija dārgāki. Tādēļ atbrīvojums no sociālā nodrošinājuma maksājumiem, kas attiecās tikai uz darbību šajā teritorijā, pirmkārt, samazināja uzturēšanas darbu izmaksas un, otrkārt, ļāva attiecīgajiem šī reģiona uzņēmumiem ieguldīt vairāk līdzekļu uzturēšanas darbos. *Hotel Cipriani* norāda, ka pasākums dod labumu uzņēmumiem, kam Venēcijas īpašās situācijas dēļ ir jārēķinās ar lielākām izmaksām. Pēc *Comitato* un *Hotel Cipriani* domām, atšķirīga pieeja dažādām ēkām Venēcijas un Kiodžas teritorijā ir juridiski kļūdaina. Proti, Venēcija pati par sevi ir kultūras mantojums.

224. Tālāk Pirmās instances tiesa ir pieļāvusi kļūdu, nepamatoti nodēvējot *Consorzio Venezia Nuova* par pašvaldības uzņēmumu.

225. Visbeidzot, *Hotel Cipriani* iebilst, ka tai nevarot pārmest nepiedalīšanos administratīvajā procedūrā. Komisijai tā bija jāpieaicina.

226. *Komisija* uzskata, ka šie iebildumi ir jānoraida.

3) Juridiskais vērtējums

227. Comitato un *Hotel Cipriani* iebildumiem nevar piekrist. Pirmās instances tiesas secinājumā, atbilstoši kuram EKL 87. panta 3. punkta d) apakšpunkta piemērošana nav attaisnota tādēļ, ka nav pierādīta pietiekama saikne starp atbrīvojumu no sociālā nodrošinājuma maksājumiem un kultūras mantojuma saglabāšanu, nav pieļauta kļūda tiesību piemērošanā.

102 — Pārsūdzētā sprieduma 326.–328. punkts.

228. Pirmkārt, nepamatots ir viedoklis, ka pilsētā, kas pieder pie pasaules kultūras mantojuma, atbilstoši kultūras atkāpei var pamatot jebkuras ēkas uzturēšanas pasākumus neatkarīgi no tās kultūras, vēsturiskās vai arhitektūras nozīmes. Proti, nevar apgalvot, ka katras atsevišķas ēkas uzturēšanai ir vienāda nozīme kultūras mantojuma saglabāšanā.

229. Otrkārt, Pirmās instances tiesas secinājumā, ka atbrīvojuma no sociālā nodrošinājuma maksājumiem piemērošanas nosacījumi negarantē kultūras politikas mērķu īstenošanu, es nesaskatu kļūdu tiesību piemērošanā.

230. Vispirms kā nepamatots ir jānoraida arguments, atbilstoši kuram tiesvedībā Pirmās instances tiesā ir iesniegti pierādījumi, ka visi saņēmēji uzņēmumi ir seguši papildu izmaksas par ēku uzturēšanas pasākumiem. Proti, apelācijas sūdzību iesniedz tikai par tiesību jautājumiem, tādēļ apelācijas tiesvedībā principā nevar apšaubīt Pirmās instances tiesas veikto faktu izvērtējumu.

231. Tālāk, pretēji *Hotel Cipriani* viedoklim, lai piemērotu EKL 87. panta 3. punkta d) apakšpunktu, nav pietiekami, ka atbrīvojums no sociālā nodrošinājuma maksājumiem kompensē Venēcijā un Kiodžā izvietotiem uzņēmumiem to lielās izmaksas. Gluži pretēji, šo noteikumu var piemērot tikai tad, ja ir pierādīta saikne starp priekšrocībām atbrīvojuma no sociālā nodrošinājuma maksājumiem veidā un ieguldījumu kultūras, vēsturiskā un arhitektūras mantojuma saglabāšanā. Kā pamatoti ir secinājusi Pirmās instances tiesa, atbrīvojuma no sociālā nodrošinājuma maksājumiem shēma neparedz šādas norādes. Proti, izmaksas par kultūras, vēstures vai arhitektūras ziņā nozīmīgu ēku uzturēšanu var būtiski atšķirties atkarībā no attiecīgo ēku veida un skaita. Kā ir atzinušas Komisija un Pirmās instances tiesa, atbrīvojuma no sociālā nodrošinājuma maksājumiem shēma neveido skaidru saikni starp šīm uzturēšanas izmaksām un atbrīvojuma no sociālā nodrošinājuma maksājumiem apjomu.

232. Treškārt, arī iebildums par nediskriminācijas principa neievērošanu galu galā ir jānoraida. Kā Pirmās instances tiesa ir pamatoti secinājusi pārsūdzētā sprieduma 326.–328. punktā, kultūras atkāpes piemērošana *Consorzio Venezia Nuova* ir pamatota tādēļ, ka Itālijas iestādes administratīvās procedūras ietvaros Komisijai iesniedza detalizētu informāciju par šo konsorciju, uz kā pamata Komisija varēja izdarīt secinājumu, ka Itālijas valsts ir pilnvarojusi *Consorzio Venezia Nuova* veikt pasākumus, lai saglabātu Venēcijas vēsturisko, mākslas un arhitektūras mantojumu. Pretēji *Comitato* un *Hotel Cipriani* uzskatam, par attiecīgā secinājuma precizitāti šaubas nerada arī konsorcija, iespējams, kļūdainā nodēvēšana par pašvaldības uzņēmumu. Proti, Pirmās instances tiesas pamatojums nebalstās uz apstākli, ka konsorcijs ir pašvaldības uzņēmums, bet gan uz faktu, ka

tas ir pilnvarots veikt pasākumus, lai saglabātu Venēcijas vēsturisko, mākslas un arhitektūras mantojumu.

233. Ceturtkārt, jānoraida ir arī *Hotel Cipriani* iebildums, ka Komisijai tā bija jāpieaicina. Proti, 1998. gada 18. februārī *Oficiālajā Vēstnesī* publicētajā paziņojumā ieinteresētās trešās personas tika aicinātas iesniegt savus apsvērumus par attiecīgo valsts atbalsta shēmu. Komisijai nav pienākuma papildus šim paziņojumam individuāli pieaicināt trešās personas.

234. Tādējādi iebildumi, kas balstīti uz 87. panta 3. punkta d) apakšpunkta pārkāpumu, ir jānoraida pilnībā.

F — *Par Regulas Nr. 659/1999 15. panta piemērošanu*

235. Prasītāji Pirmās instances tiesā ir argumentējuši, ka atbrīvojuma no sociālā nodrošinājuma maksājumiem shēma ir tikusi izveidota ar Likumu Nr. 206/1995 un Likumu Nr. 30/1997. Komisija apstrīdētajā lēmumā nav ņēmusi vērā, ka ir beidzies desmit gadu noilguma termiņš kopš shēmas ieviešanas un tādēļ attiecīgā shēma atbilstoši Regulas Nr. 659/1999 15. pantam ir kvalificējama kā pastāvošs atbalsts. Pirmās instances tiesa secināja, ka Komisija nav pārkāpusi Regulas Nr. 659/1999 15. pantu, un noraidīja šo prasības pamatu. Tagad apelācijas sūdzības iesniedzējas vēršas pret Pirmās instances tiesas pamatojumu pārsūdzētā sprieduma 357.–367. punktā, uz ko tā ir balstījusi savu atteikumu.

1) Pārsūdzētā sprieduma pamatojums

236. Šajā sprieduma daļā Pirmās instances tiesa vispirms ir secinājusi, ka attiecīgie pasākumi ir jauns atbalsts, jo Likums Nr. 206/1995 izveidoja jaunu atbalsta shēmu, kas piemērojama Venēcijas un Kiodžas teritorijai, un Likums Nr. 30/1997 pagarināja attiecīgās shēmas piemērošanas termiņu [103]. Tālāk tā ir norādījusi, ka ar šiem likumiem ieviesto shēmu nevar uzskatīt par jau pastāvošas shēmas turpinājumu. Pirmkārt, maksājumu samazinājumi, kas tika paredzēti saskaņā ar Likumu Nr. 590/1971 un Likumu Nr. 463/1972, kopš 1973. gada 1. jūlija vairs netiek piešķirti [104]. Otrkārt, Likums Nr. 206/1995 skaidri izveidoja jaunu atbrīvojuma no sociālā nodrošinājuma maksājumiem shēmu Mecodžorno teritorijā. Ar Likumu Nr. 30/1997 šo jauno shēmu

103 — Pārsūdzētā sprieduma 359. punkts.

104 — Pārsūdzētā sprieduma 360. punkts.

attiecināja uz Venēcijas un Kiodžas uzņēmumiem. Arī šis domās nošķiramais Likumā Nr. 206/1995 paredzētās shēmas paplašinājums ir jauns atbalsts [105]. Atbalstam, kas tika izmaksāts laikā no 1995. līdz 1997. gadam, desmit gadu noilguma termiņš katrā ziņā nav beidzies, jo Regulas Nr. 659/1999 15. pantā paredzētais noilgums sākas tikai datumā, kurā nelikumīgais atbalsts tiek pārskaitīts [106]. Visbeidzot, Pirmās instances tiesa ir norādījusi, ka ne Itālijas valdība, ne pārējie lietas dalībnieki nav apstrīdējuši Komisijas lēmumu, ka attiecīgā shēma ir jauns atbalsts [107].

iemaksu maksājumus. Šī samazinājuma konkrētais apmērs tika noteikts, atsaucoties uz Mecodžorno piemērojamo shēmu. Katrā ziņā īpašajā Likumā Nr. 171/1973 definētais principiālais lēmums nekad nav ticis atcelts.

238. Arī *Comitato* norāda, ka Likumam Nr. 171/73 un Likumiem Nr. 206/1995 un Nr. 30/1997 ir raksturīga nepārtrauktība. Tādēļ galvenais ir jautājums, vai Likumi Nr. 206/1995 un Nr. 30/1997 ir būtiski grozījuši shēmu, kas jau pastāv saskaņā ar Likumu Nr. 171/73. Šajā gadījumā tā tas nav, jo ir samazināts tikai paredzēto priekšrocību skaits un lielums.

2) Galvenie lietas dalībnieku argumenti

239. *Komisija* uzskata, ka šie iebildumi ir jānoraida.

237. *Hotel Cipriani* un *Coopservice* iebilst, ka Pirmās instances tiesa nav pareizi interpretējusi vai arī nav pareizi piemērojusi pastāvoša atbalsta jēdzienu Regulas Nr. 659/1999 15. panta 3. punkta izpratnē. Proti, Pirmās instances tiesa nav pietiekami izskatījusi jautājumu, kad tika ieviesta atbrīvojuma no sociālā nodrošinājuma maksājumiem shēma. Viņu gadījumā attiecīgā shēma esot tikusi ieviesta jau ar Likumu Nr. 463/1972. Pēc tam Venēcijā ticis piemērots īpašs Likums Nr. 171/1973, kas paredzēja principiālu lēmumu samazināt sociālo

240. Vispirms šie iebildumi ir nepieņemami tiktāl, ciktāl tie vēršas pret apstrīdēto lēmumu un nevis pārsūdzēto spriedumu. Ciktāl apelācijas sūdzības iesniedzējas apgalvo, ka sociālo iemaksu samazinājums ir ticis ieviests jau agrāk, tā ir fakta konstatācija, ko vairs nevar pakļaut Tiesas pārbaudei saistībā ar apelācijas sūdzību. Turklāt arguments par Likuma Nr. 171/73 un Likumu Nr. 206/1995 un Nr. 30/1997 nepārtrauktību ir jauns faktu izklāsts.

241. Attiecīgie iebildumi turklāt ir nepamatoti. Pirmkārt, Pirmās instances tiesa ir pamatoti secinājusi, ka ar Likumu Nr. 206/1995

105 — Pārsūdzētā sprieduma 361.–363. punkts.
106 — Pārsūdzētā sprieduma 364. un 365. punkts.
107 — Pārsūdzētā sprieduma 366. punkts.

ieviestā valsts shēma ir jauns atbalsts, jo likums ir būtiski grozījis Venēcijas un Kiodžas teritorijā pastāvošo atbalsta shēmu. Proti, Likums Nr. 206/1995 ieviesa jaunus aprēķina kritērijus, reducēšanas ierobežojumu un likmju samazinājumu. Tā kā tā Pirmās instances tiesa ir pamatoti ņēmusi vērā, ka jauns atbalsts katrā ziņā ir tiktāl, ciktāl pastāvošas atbalsta shēmas piemērošanas joma tiek attiecināta uz jauniem gadījumiem. Otrkārt, starp Likumu Nr. 463/72 un Likumiem Nr. 206/1995 un Nr. 30/1997 nav nepārtrauktības, jo priekšrocības, kuras paredzēja Likums Nr. 463/72, tika maksātas tikai līdz 1973. gada 30. jūnijam.

243. Tomēr iebildumi ir nepamatoti.

244. Ciktāl jautājums ir par apgalvoto shēmas, ko paredz Likums Nr. 463/72, un shēmas, ko paredz Likumi Nr. 206/1995 un Nr. 30/1997, nepārtrauktību, Pirmās instances tiesa to ir pamatoti noraidījusi tādēļ, ka priekšrocības atbilstoši Likumā Nr. 463/72 paredzētajai shēmai tika piešķirtas tikai līdz 1973. gada 30. jūnijam.

3) Juridiskais vērtējums

242. Iebildums ir pamatots. Proti, apelācijas sūdzības, kas vēršas nevis pret pārsūdzēto spriedumu, bet gan pret pirmajā instancē apstrīdēto Komisijas lēmumu, ir nepieņemamas. Tomēr *Hotel Cipriani* un *Comitato* acīmredzami izvirza arī iebildumu par pārsūdzētā sprieduma pamatojumu daļā, kurā Pirmās instances tiesa ir piekritusi apstrīdētajā lēmumā paustajam Komisijas viedoklim. Tālāk *Hotel Cipriani* un *Comitato* jau tiesvedībā Pirmās instances tiesā ir atsaukušās uz nepārtrauktības elementu starp agrākām shēmām un Likumiem Nr. 206/1995 un Nr. 30/1997. Līdz ar to šis iebildums nav nepieņemams kā jauns arguments.

245. Nepārliecina arī iebildums, kas ir balstīts uz shēmas, ko paredz Likums Nr. 171/1973, un shēmas, ko paredz Likumi Nr. 206/1995 un Nr. 30/1997, nepārtrauktību. Šajā sakarā vispirms no jauna jāatgādina, ka Komisija savu lēmumu var pieņemt, balstoties uz informāciju, ko administratīvās procedūras gaitā tai ir sniegušas attiecīgā dalībvalsts un ieinteresētās trešās personas. Kā ir atzinusi Pirmās instances tiesa, no Komisijas rīcībā esošās informācijas, pirmkārt, izrietēja, ka ar ministrijas 1994. gada 5. augusta dekrētu tika pieņemta jauna sociālā nodrošinājuma maksājumu atbrīvojumu shēma Mecodžorno teritorijā. Otrkārt, no Likuma Nr. 206/1995 izrietēja, ka šī jaunā shēma tiek attiecināta uz Venēcijā un Kiodžā esošiem uzņēmumiem. Pirmās instances tiesa ir pamatoti secinājusi, ka, balstoties uz šo informāciju, Komisijai bija jāuzskata, ka gan ministrijas 1994. gada 5. augusta dekrēta, gan Likuma Nr. 206/1995 gadījumā ir izveidota jauna shēma. Citādi gan varētu uzskatīt tādā gadījumā, ja administratīvās procedūras gaitā Komisija būtu saņēmusi

norādes par shēmas paplašināšanas un pastāvošās shēmas nepārtrauktību. Tomēr Pirmās instances tiesa ir secinājusi, ka ne Itālijas valdība, ne cits lietas dalībnieks nav norādījuši uz nepārtrauktību, kaut gan Komisija paziņojumā par formālās izmeklēšanas procedūras uzsākšanu ir skaidri atzinusi, ka tā pieņem, ka attiecīgais pasākums ir jauns atbalsts. Šai ziņā Pirmās instances tiesa nav pieļāvusi tiesību kļūdu, secinot, ka Komisijas uzskats par jauna atbalsta esamību ir pamatots. Tādējādi *Hotel Cipriani* un *Comitato* iebildumi ir jānoraida kā nepamatoti.

G — *Par Regulas Nr. 659/1999 14. panta piemērošanu*

1) Pārsūdzētā sprieduma pamatojums

246. Prasītājas tiesvedībā Pirmās instances tiesā ir argumentējušas, ka Komisija ir pārkāpusi Regulas Nr. 659/1999 14. pantu. Pārsūdzētā sprieduma 385.–399. punktā Pirmās instances tiesa ir noraidījusi pārkāpuma esamību. *Hotel Cipriani* un *Comitato* vēršas pret attiecīgo pārsūdzētā sprieduma pamatojuma daļu. Šajā sprieduma daļā Pirmās instances tiesa vispirms ir norādījusi, ka saskaņā ar Regulas Nr. 659/1999 14. pantu un judikatūru Komisijai principā ir pienākums gadījumā, ja atbalsts ir atzīts par nesaderīgu ar kopējo tirgu, likt atgūt šādu atbalstu [108]. Šajā lietā atgūšanas rīkojums nav pretrunā Kopienu tiesību vispārējam principam. Pirmās instances tiesa it īpaši ir norādījusi, ka, pat ja lielākā daļa uzņēmēju saņēmēju savu darbību veic vietējā līmenī, kas netika pierādīts, tas katrā ziņā neļauj *a priori* noraidīt attiecīgā atbrīvojuma no sociālā nodrošinājuma maksājumiem ietekmi uz tirdzniecību un konkurenci [109].

2) Galvenie lietas dalībnieku argumenti

247. Pēc *Hotel Cipriani*, *Coopservice* un *Comitato* domām, Pirmās instances tiesai bija jāpieņem, ka ir pārkāpti Kopienu tiesību vispārējie principi. Pat Komisija atzīst, ka ne visi atbrīvojumi no sociālā nodrošinājuma maksājumiem ir atbalsts EKL 87. panta 1. punkta izpratnē. Tādēļ visu atbrīvojumu no sociālā nodrošinājuma maksājumiem atgūšana ir nesamērīga un neievēro arī saņēmēju tiesiskās paļāvības aizsardzību.

108 — Pārsūdzētā sprieduma 385.–389. punkts.
109 — Pārsūdzētā sprieduma 390. punkts.

248. *Komisija* lūdz noraidīt šos iebildumus kā nepamatotus. Tai nav jāmin īpaši pamati atgūšanai, jo atgūšana ir dabiskas sekas atzinumam, ka atbalsts nav saderīgs ar kopējo tirgu. Turklāt nav pārkāpts ne samērīguma princips, ne arī vienlīdzīgas attieksmes princips.

3) Juridiskais vērtējums

249. Iebildums par Regulas Nr. 659/1999 14. panta pārkāpumu ir jānoraida kā nepamatots, mainot pārsūdzētā sprieduma pamatojumu. Proti, pretēji *Hotel Cipriani*, *Comitato* un arī Pirmās instances tiesas viedoklim, Komisija apstrīdētā lēmuma 5. pantā nav likusi atgūt visus piešķirtos atbrīvojumus no sociālā nodrošinājuma maksājumiem. Gluži pretēji, tā, kā jau iepriekš raksturots, ir likusi atgūt tikai tos atbrīvojumus, kas izpilda EKL 87. panta 1. punkta nosacījumus un atbilstoši apstrīdētā lēmuma 1. panta otrajai daļai un 2. pantam nav saderīgi ar kopējo tirgu. Tādēļ iebildums, ka ir nesamērīgi atgūt atbrīvojumus no sociālā nodrošinājuma maksājumiem, kaut gan nav skaidrs, vai tie izpilda EKL 87. panta 1. punkta nosacījumus, ir nepamatots.

VII — Kopsavilkums

250. Rezultātā līdz ar to jāizdara šādi secinājumi.

251. Pirmās instances tiesa ir pieļāvusi tiesību kļūdu, nepārbaudot, kādā apmērā *Comitato* prasības pamatus, uz kuriem tā balstās lietā T-277/00, ir izvirzījusi arī agrākā lietā T-231/00, un tādējādi ir pieļāvusi tiesību kļūdu, nenoraidot *Comitato* prasību lietā T-277/00 kā nepieņemamu *lis pendens* dēļ tādā apmērā, ciktāl tas skar identiskus prasības pamatus. Šai ziņā Komisijas pretapelācija ir pamatota un pārsūdzētais spriedums ir jāatceļ. Pārējā daļā Komisijas pretapelācija ir jānoraida.

252. Tiesa saskaņā ar Statūtu 61. panta pirmo daļu lietā pēc sprieduma atcelšanas pati var taisīt galīgo spriedumu, ja to ļauj tiesvedības stadija. Tāpēc ir jāpārbauda, ciktāl *Comitato* savā prasībā lietā T-231/00 ir balstījusies uz prasības pamatiem, kas būtībā ir identiski tiem prasības pamatiem, uz kuriem tā ir balstījusies lietā T-277/00. Šajā ziņā nozīme ir tikai tam, vai prasības pamati ir identiski pēc būtības [110], kas tā var būt arī tad, ja prasības pamata atbalstam izvirzītie atsevišķie argumenti nav pilnībā vienādi. Salīdzinot prasības pamatus lietā T-231/00 un lietā T-277/00, izriet, ka prasības pamati, ar kuriem *Comitato* lietā T-277/00 apgalvo EKL 87. panta

110 — Spriedums apvienotajās lietās *Diezler* u.c./*WSA* (minēts iepriekš 24. zemsvītras piezīmē, 16. punkts) un spriedums apvienotajās lietās Francija/Parlaments (minēts iepriekš 25. zemsvītras piezīmē, 9.–11. punkts).

1. punkta pārkāpumu un kļūdainu piemērošanu (prasības pieteikuma 2. punkts) un EKL 87. panta 3. punkta c) apakšpunkta pārkāpumu (prasības pieteikuma 3. punkts), būtībā ir identiski prasības pamatiem, kurus *Comitato* jau izvirzījusi agrākā prasībā lietā T-231/00. Tiktāl *Comitato* prasība *lis pendens* dēļ ir jānoraida kā nepieņemama.

253. Apelācijas sūdzības pamati, ar kuriem *Comitato* apgalvo EKL 87. panta 1. punkta un EKL 87. panta 3. punkta c) apakšpunkta pārkāpumu, iepriekš minēto apsvērumu dēļ ir jānoraida kā neatbilstoši. Pārējie apelācijas sūdzības pamati ir jānoraida šo secinājumu VI punktā minēto iemeslu dēļ.

254. *Hotel Cipriani* un *Italgas* apelācijas sūdzības ir jānoraida šo secinājumu VI punktā minēto iemeslu dēļ.

VIII — Secinājumi

255. Ņemot vērā visu iepriekš minēto, es ierosinu Tiesai lemt šādi:

1) atcelt Eiropas Kopienu Pirmās instances tiesas 2008. gada 28. novembra spriedumu apvienotajās lietās T-254/00, T-270/00 un T-277/00 *Hotel Cipriani* u.c./ Komisija tiktāl, ciktāl *Comitato* "*Venezia vuole vivere*" prasība lietā T-277/00 ir atzīta par pieņemamu saistībā ar prasības pamatiem par kļūdainu EKL 87. panta 1. punkta interpretāciju un piemērošanu un kļūdainu EKL 87. panta 3. punkta c) apakšpunkta interpretāciju un piemērošanu. Attiecībā uz šiem prasības pamatiem *Comitato* "*Venezia vuole vivere*" prasību lietā T-277/00 noraidīt kā nepieņemamu *lis pendens* dēļ;

2) apelācijas sūdzības pārējā daļā noraidīt.